

Кәсіптік стандарт: «Ұңғымаларға қызмет көрсету»

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы: «Ұңғымаларға қызмет көрсету» кәсіптік стандарты мұнай-газ саласында техникалық қызмет көрсетумен, жөндеумен және мұнай және газ өндіру процестерін оңтайландырумен айналысатын мамандарды дайындау үшін қолданылады.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) Білім – кәсіби тапсырма шеңберінде іс-әрекеттерді орындау үшін қажетті зерттелген және игерілген ақпарат.

2) Бұрғылау ерітіндісі – белгілі бір функцияларға ие болатын, түрлі химиялық қоспалардың дисперстік ортасынан және майда фазаларынан тұратын жуатын агент. Ерітіндінің функциясы – бұрғылау қашауы мен құралын салқындату және майлау, бұрғыланған жынысты алып тастау және жынысты сыртқа шығару, ұңғыма қабырғасының тұрақтылығын қамтамасыз ету, көмірсутектердің шығарылуын болдырмау үшін ұңғыма кенжарында қажетті қысымды қамтамасыз ету.

3) Бұрғылау қондырғысы – ұңғымаларды бұрғылауға арналған жабдықтардың толық жиынтығы.

4) Дағды – кәсіби міндет шеңберінде жекелеген бірлік іс-әрекеттерді физикалық және (немесе) ақыл-оймен орындау қабілеті.

5) Кен орны – қорларын есептеу бойынша есеп Кодексте көзделген жер қойнауы мемлекеттік сараптамасының оң қорытындысын алған бірыңғай құрылымдық элементпен бақыланатын және жергілікті бір алаңда орналасқан, бір немесе бірнеше тұтқыштарға жататын кенжатын немесе кенжатындар жиынтығы.

6) Кәсіптік стандарттар – ресми және (немесе) бейресми және (немесе) ақпараттық білім беруді, біліктілік пен құзыреттілік деңгейін, кәсіптік қызметтің нақты саласындағы еңбек мазмұнын, сапасы мен жағдайларын ескере отырып, білімге, іскерлікке, дағдыларға, жұмыс тәжірибесіне қойылатын жалпы талаптарды белгілейтін жазбаша ресми құжат.

7) Көмірсутектер қорларын есептеу – көмірсутектердің кенжатындарын іздестіру, бағалау, сынамалап пайдалану және өнеркәсіптік игеру процесінде алынған барлық мәліметтерді біріктіретін жер қойнауын егжей-тегжейлі зерттеу, оның нәтижелері бойынша көмірсутектер қорларының саны есептеледі және сапасына баға беріледі.

8) Қабаттарды гидравликалық үзу – мұнай және газ ұңғымаларының жұмысын қарқындалту және айдау ұңғымаларының қабылдағыштығын арттыру әдістерінің бірі. Әдіс ұңғыманың кенжарына өндірілетін флюидтің (газ, су, конденсат, мұнай немесе олардың қоспасы) ағуын қамтамасыз ету үшін мақсатты қабатта жоғары өткізгіш жарықтарды жасау болып табылады.

9) Машық – кәсіби тапсырманы толығымен орындауға мүмкіндік беретін білім мен дағдыларды қолдану қабілеті.

10) Мұнай – шикі мұнай, газ конденсаты, сондай-ақ шикі мұнайды тазартудан және жанғыш тақтатастарды, мұнай-битуминозды жыныстарды немесе шайырлы құмдарды өңдегеннен кейін алынған көмірсутектер.

11) Салалық біліктілік шеңбері – Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіптер жіктеуіші, Ұлттық біліктілік шеңбері негізінде әзірленеді және орындалатын жұмыстардың күрделілігі мен салада пайдаланылатын білімдердің, іскерліктер мен құзыреттердің сипатына қарай деңгейлер бойынша маманның біліктілігіне қойылатын талаптарды жіктейді. Салалық біліктілік шеңберлерін әзірлеуді және (немесе) өзектендіруді уәкілетті орган айқындаған тәртіппен салалық мемлекеттік органдар жүзеге асырады. Салалық біліктілік шеңберін кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңестер бекітеді.

12) Свабирлеу – қабаттан ағуды шақыру үшін гидростатикалық қысымды төмендету мақсатында ұңғымадағы сұйықтық деңгейін аралық төмендету процесі, жаңа өндіру ұңғымалары мен консервациядағы немесе жойылған ұңғымаларды игеру кезінде, сондай-ақ қолда бар дебитті ұлғайту кезінде флюидтердің ағынын шақыру және интенсификациялау үшін қолданылады.

13) Сорғы-компрессорлық құбырлар – ұңғымалардан сұйықтық пен газды алу, суды, сығылған ауаны (газды) айдау және ұңғымаларды ағымдағы және күрделі жөндеу бойынша әртүрлі жұмыс түрлерін орындау үшін қызмет ететін сорғы-компрессорлық құбырлар.

14) Таль жүйесі – бұрғылау құралын түсіру және көтеру жөніндегі операцияларды жүргізуге, тау жыныстарын бұзатын құралды кенжарға жеткізуге, шегендеу құбырларын ұңғымаға түсіруге, сондай-ақ қармау операцияларын жүргізумен байланысты апаттық жағдайларды жою жөніндегі шараларды іске асыруға арналған функционалдық элементтер жиынтығы.

15) Ұңғыма – диаметрі оның тереңдігінен әлдеқайда аз, оның кез келген бұрышы астындағы кенжарға жер бетінен немесе жер асты қазбасынан қазылған дөңгелек қиманың тау-кен қазбасы.

16) Ұңғыма кенжары – дәл қазіргі сәтте бұрғыланған ұңғыма оқпанындағы тау жынысының беті.

17) Ұңғымаларды бұрғылау – келесі негізгі операциялардан тұратын ұңғыма құрылысының процесі: бұрғылау құралымен тау жыныстарын бұзу арқылы ұңғыманы тереңдету, ұңғымадан бұзылған жынысты шығару, ұңғыманы тереңдету процесінде оның кенжарын бекіту, ұңғыма кенжарынан өткен тау жыныстарының

геологиялық және геофизикалық зерттеулерін жүргізу, ұңғыма құрылысының соңында ұңғыма кенжарын болат құбырлармен бекіту, ұңғыманы негізгі мақсатты орындауға дайындау.

18) Ұңғымаларды жерасты жөндеу – жерасты жабдықпен және ұңғыма оқпанымен ақаулардың алдын алумен және оларды жоюмен байланысты жұмыстар кешені.

19) Ұңғымаларды күрделі жөндеу – шегендеу бағанының, цементтік сақинаның, кенжармаңы аймақтың жұмысқа қабілеттілігін қалпына келтірумен, апатты жоюмен, бөлек пайдалану және айдау кезінде жабдықты түсірумен және көтерумен, сондай-ақ ұңғымаларды жоюмен байланысты жұмыстар кешені.

20) Ұңғыманы салу – ауданның геологиялық шарттарына сәйкес ұңғыманы жобалаудан және дайындық жұмыстарын жүргізуден бастап мұнайдың құйылуын сынау және ұңғыманы игеру процесіне дейінгі барлық іс-шаралар жиынтығын қамтитын жұмыстардың толық циклі.

21) Шығарынды – ұлғаюшы газ энергиясымен шартталған, ерітіндінің гидростатикалық қысымы қабаттық қысымнан төмендегенде, кенжарға бұрғылау ерітіндісінің бөлігін қысқа мерзімді қарқынды шығару.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады

- 1) БТБА – бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы
- 2) ГМСК – газ-мұнай-су көріністері
- 3) КС – кәсіптік стандарт
- 4) ҚГҮ – қабаттарды гидравликалық үзу, фрекинг
- 5) СБШ – салалық біліктілік шеңбері
- 6) СКҚ – сорғы-компрессорлық құбырлар
- 7) ҰЖЖ – ұңғымаларды жерасты жөндеу
- 8) ҰКЖ – ұңғымаларды күрделі жөндеу

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Кәсіптік стандарттың атауы: Ұңғымаларға қызмет көрсету

5. Кәсіптік стандарттың коды: В09100057

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

В Кен өндіру өнеркәсібі және карьерлерді қазу

09 Кен өндіру өнеркәсібінде саласындағы қызметтер көрсету

09.1 Мұнай мен табиғи газды өндіруге ықпал ететін қызметтерді көрсету

09.10 Мұнай мен табиғи газды өндіруге ықпал ететін қызметтерді көрсету

09.10.0 Мұнай мен табиғи газды өндіруге ықпал ететін қызметтерді көрсету

7. Кәсіптік стандарттың қысқаша сипаттамасы: Бұл кәсіптік стандарт ұңғымаларға қызмет көрсету және оларды жөндеу жұмыстарының кешенін қамтитын ұңғымаларды жөндеу процестерін сипаттайды (күрделі, жерасты). Бұл КС ұңғымаларға қызмет көрсету, жөндеу, бұрғылау қауіпсіздігін қамтамасыз ету, сондай-ақ ұңғымаларға қызмет көрсету және жөндеу кезінде техникалық, экологиялық және экономикалық параметрлерді бақылауды жүзеге асыру бойынша жұмыстардың сипаттамалары мен лауазымдардың еңбек функциялары келтірілген.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) Ұңғымаларды күрделі және жерасты жөндеу учаскесінің бастығы - 6 СБШ-нің деңгейі

3) Ұңғымаларды жөндеу (күрделі, жерасты) жөніндегі супервайзер - 6 СБШ-нің деңгейі

4) Ұңғымаларды жөндеу жөніндегі мастер (күрделі, жер астында) - 5 СБШ-нің деңгейі

5) Ұңғымаларға қызмет көрсету жөніндегі техник - 4 СБШ-нің деңгейі

6) 4.2. Ұңғымаларды күрделі жөндеу бұрғылаушысы - 4 СБШ-нің деңгейі

7) 3.2. Теңіздегі қалқығыш бұрғылау агрегатының бұрғылаушысы - 3 СБШ-нің деңгейі

8) Жер қабатын гидравликалық үзу операторы - 3 СБШ-нің деңгейі

9) 3.1. Ұңғымаларды химиялық өңдеу операторы - 3 СБШ-нің деңгейі

10) 3.1. Ұңғымаларды күрделі және жер асты жөндеулерге дайындаушы оператор - 3 СБШ-нің

деңгейі

11) Ұңғымаларды жер астында жөндеу операторы - 4 СБШ-нің деңгейі

12) Көтергіш машинисі - 4 СБШ-нің деңгейі

13) 4.1. Ұңғымаларды күрделі жөндеу бұрғылаушысы - 4 СБШ-нің деңгейі

14) 3.2. Ұңғымаларды химиялық өңдеу операторы - 3 СБШ-нің деңгейі

15) 3.2. Ұңғымаларды күрделі және жер асты жөндеулерге дайындаушы оператор - 3 СБШ-нің

деңгейі

16) 3.1. Ұңғымаларды жер астында жөндеу операторы - 3 СБШ-нің деңгейі

17) 3.2. Ұңғымаларды жер астында жөндеу операторы - 3 СБШ-нің деңгейі

18) Көтергіш машинисі - 3 СБШ-нің деңгейі

19) Ұңғымаларға қызмет көрсету жөніндегі инженер (ұңғымаларды жерасты және күрделі жөндеу) -

6 СБШ-нің деңгейі

20) 3.1. Ұңғымаларды күрделі жөндеу бұрғылаушысының көмекшісі - 3 СБШ-нің деңгейі

21) Ұңғымаларды бұрғылаудағы күрделі жұмыстар (күрделі жөндеу) жөніндегі инженер - 6 СБШ-нің

деңгейі

22) 3.2. Ұңғымаларды күрделі жөндеу бұрғылаушысының көмекшісі - 3 СБШ-нің деңгейі

23) Теңіздегі қалқығыш бұрғылау агрегаты бұрғылаушысының көмекшісі - 3 СБШ-нің деңгейі

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы «Ұңғымаларды күрделі және жерасты жөндеу учаскесінің бастығы»:

Топтың коды:	1322-0		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Ұңғымаларды күрделі және жерасты жөндеу учаскесінің бастығы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы "Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді. § 94. Цех (учаске) бастығы		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кадрларды даярлаудың тиісті саласында жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және маман лауазымдарында мамандығы бойынша кемінде 3 жыл жұмыс өтілі немесе тиісті мамандық (біліктілік) бойынша техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі (орта арнаулы, орта кәсіптік) білім) және маман лауазымдарындағы мамандығы бойынша жұмыс өтілі 5 жылдан кем емес.		
Формалды емес және информталы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	1322-0-051 - Бөлімнің бастығы (көн қазу өнеркәсібі)		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Ұңғымаларды күрделі және жерасты жөндеу, мұнай өндірудің технологиялық процесін химияландыру саласындағы өндірістік бағдарламаның уақтылы орындалуын бақылау.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Ұңғымаларды күрделі және жерасты жөндеу учаскесінің барлық өндірістік қызметіне басшылық жасау	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Ұңғымаларды күрделі және жерасты жөндеу учаскесінің барлық өндірістік қызметіне басшылық жасау	Дағды 1: Жұмыстарды бақылау және оларды іске асыру жөніндегі іс-шаралар	Машықтар:	
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Ұңғымаларға қызмет көрсету және ҰКЖ бағдарламаларын, жоспарлары мен рәсімдерін әзірлеу және осы бағдарламалардың, жоспарлардың және рәсімдердің кәсіпшілікте сақталуын қамтамасыз ету. 2. Ұңғымаларға қызмет көрсету және ҰКЖ бағдарламаларын іске асыруда әдістемелік және практикалық көмек көрсету. 3. Кәсіпшіліктегі және мердігерлік ұйымдардың станоктарындағы жұмыстардың уақтылы және сапалы орындалуын үйлестіру. 4. Жұмысты жақсартудың жаңа процедуралары мен технологияларын енгізу. 5. Орындалған жұмыс мәселелері бойынша қажетті шолулар, пікірлер, қорытындылар дайындау. 6. Бағынысты орындаушылар үшін салауатты және қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз етуді сақтау, сондай-ақ олардың жоғарыда аталған заңнамалық және өзге де құқықтық актілер талаптарының сақталуын бақылауды жүзеге асыру. 	

		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Қазақстан Республикасының нормативтік-құқықтық актілері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және өндірістік санитария жөніндегі талаптар. 2. Орындалатын жұмыс мәселелері бойынша басшылық, нормативтік және әдістемелік құжаттар. 3. Ұйымның бейініне және орындалатын жұмысқа сәйкес жұмыстарды жүргізу технологиясы. 4. Орындалатын жұмыс бойынша жабдықтар мен материалдардың техникалық сипаттамалары. 5. Ішкі еңбек тәртібі ережелері. 6. Ұңғымаларды күрделі және жерасты жөндеудің технологиялық процесі. 7. Ұңғыманы және ұңғыманы басқару технологиясы мен әдістері. 8. Ішкі еңбек тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	<p>Дағды 2: Ұңғымаларды күрделі және жерасты жөндеу жұмыстарының жоспарлануын жақсарту</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мердігерлердің, сервистік компаниялардың жұмысын үйлестіру. 2. Жұмыс кестесін, бұйрықтарды, қосымшаларды, нұсқаулықтарды, карталарды, диаграммаларды және басқа да техникалық құжаттарды жасау. 3. Ақпараттарды, техникалық деректерді, көрсеткіштер мен жұмыс нәтижелерін зерттеу және талдау, оларды жалпылау және жүйелеу, қажетті есептеулер жүргізу. 4. Техникалық-экономикалық негіздеме жасау, қабылданатын және орындалатын шешімдерді жан-жақты негіздеу, олардың орындалу процесін дайындауға, қажетті техникалық мәліметтермен, құжаттармен, материалдармен, жабдықтармен және т.б. қамтамасыз етуге ықпал ету. 5. Жұмыс орнында сақталатын құжаттаманы, оның толықтығы мен ұйым талаптарына және қауіпсіздік ережелеріне сәйкестігін тексеру. 6. Жасалған жұмысты талдап, қорытындылау, орын алған кемшіліктердің себептерін анықтау және оларды жою бойынша шаралар ұсыну.
		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Менджемн жүйелері бойынша халықаралық және ұлттық стандарттарға сәйкес интеграцияланған менеджмент жүйесі саласындағы білім, компанияның даму стратегиясы, БМЖ саласындағы саясат және мақсаттар; тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесі бойынша саясат. 2. Отандық және шетелдік жөндеу қызметтерінің озық тәжірибесі. 3. мұнай-газ өнеркәсібіндегі экономика және өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару негіздері. 4. Ұңғымаларды күрделі және жерасты жөндеудің технологиялық процесі. 5. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	<p>Өндірісті, еңбекті және басқаруды ұйымдастыру Жүйелік және аналитикалық ойлау Командада жұмыс істей білу Бастамашылдық Келіссөздер жүргізу</p>	

Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	МЕМСТ 12.2.088-83 «Еңбек қауіпсіздігі стандарттарының жүйесі. Ұңғымаларды өңдеуге және жөндеуге арналған жер үсті жабдықтары. Жалпы қауіпсіздік талаптары». МЕМСТ 28113-89 «Мұнай және газ ұңғымаларын өңдеуге және жөндеуге арналған көтергіш қондырғылар. Түрлері және негізгі параметрлері». ҚР СТ ИСО 13534:2004 «Мұнай және газ өнеркәсібі. Бұрғылау және өндіру жабдықтары. Жүк көтергіш жабдықтарды бақылау, техникалық қызмет көрсету, жөндеу және жаңарту». ҚР СТ ИСО 13626:2006 «Мұнай және газ өнеркәсібі. Бұрғылау және өндіру жабдықтары. Ұңғымаларды бұрғылауға және жөндеуге арналған объектілер».		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Инженер-технолог	
	6	Ұңғымаларды жөндеу жөніндегі супервайзер	
	6	Ұңғымаларға қызмет көрсету жөніндегі инженер	
	8	Бас инженер	
11. Кәсіптің карточкасы «Ұңғымаларды жөндеу (күрделі, жерасты) жөніндегі супервайзер »:			
Топтың коды:	8100-0		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Ұңғымаларды жөндеу (күрделі, жерасты) жөніндегі супервайзер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Талап етілмейді		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8100-0-060 - Бұрғылау жөніндегі супервайзер		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Ұңғымалардың жұмысқа қабілеттілігін қалпына келтіруді қамтамасыз ету.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Ұңғымаларды жөндеу (күрделі, жерасты) жұмыстарын жүргізуді қамтамасыз ету 2. Ұңғымаларды жөндеуді (күрделі, жерасты) ұйымдастырушылық-техникалық сүйемелдеу	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Ұңғымаларды жөндеу (күрделі, жерасты) жұмыстарын жүргізуді қамтамасыз ету			

<p>Дағды 1: Ұңғымаларды жөндеу (күрделі, жерасты) жөніндегі бригаданың өндірістік қызметін қамтамасыз ету</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бригада қызметкерлерінің еңбекті қорғау, өнеркәсіптік, өрт және экологиялық қауіпсіздік талаптарын сақтауын қамтамасыз ету. 2. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік, өрт және экологиялық қауіпсіздіктің жай-күйіне өндірістік бақылау жүргізу қорытындылары бойынша анықталған бұзушылықтарды жоюды қамтамасыз ету. 3. Ұңғымаларды жөндеу бойынша технологиялық операцияларды жүргізу кезінде бригада қызметкерлеріне басшылық жасау. 4. Денсаулықты сақтау мақсатында ұңғымада жоспардан тыс жағдайлар болған жағдайда уақтылы шаралар қабылдау және мүлікке және қоршаған ортаға зиянды барынша азайту. 5. Бағынысты орындаушылар үшін салауатты және қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз етуді сақтауға, сондай-ақ олардың жоғарыда аталған заңнамалық және өзге де құқықтық актілер талаптарының сақталуын бақылауды жүзеге асыру. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік, өрт және экологиялық қауіпсіздік талаптары. 2. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік, өрт және экологиялық қауіпсіздіктің жай-күйіне өндірістік бақылау жүргізу тәртібі. 3. Ұңғымаларды жөндеу бойынша нормативтік-техникалық құжаттама. 4. Ұңғымаларды жөндеу кезінде бригада қызметкерлері арасында технологиялық операцияларды жоспарлау және бөлу тәсілдері. 5. Персоналды басқару негіздері. 	<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p> <p>Ұсынылмайды</p>
<p>Дағды 2: Ұңғымаларды жөндеудің (күрделі, жерасты) технологиялық процесін қамтамасыз ету</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ұңғымаларды жөндеу кезінде түсіру-көтеру операцияларын жүргізу барысында еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарының бұзылуын анықтау және жоюды қамтамасыз ету. 2. Жөндеу түріне сәйкес ұңғымаларды жөндеу бойынша технологиялық операцияларды жүргізудің кезектілігі мен мерзімдерін сақтау. 3. Ұңғымадағы жөндеу жұмыстарының сапа көрсеткіштерін бағалау. 4. Бұрғылау активтерінің мәртебесін және жабдықты консервациялау мен техникалық қызмет көрсетуді ұйымдастыру жоспарына байланысты барлық іс-шараларды бақылау. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Түсіру-көтеру операцияларын жүргізу үшін қолданылатын жабдықтың мақсаты, құрылымы және техникалық сипаттамалары. 2. Ұңғымаларды жөндеу технологиясы. 3. Ұңғымаларды жөндеу кезінде жұмыстарды орындау кезектілігі. 4. Ұңғымаларды жөндеу түрлері бойынша технологиялық процестердің параметрлерінің нормативтік мәндері. 5. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары. 	<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p> <p>Ұсынылмайды</p>
<p>Еңбек функциясы 2: Ұңғымаларды жөндеуді</p>		

(күрделі, жерасты) ұйымдастырушылық- техникалық сүйемелдеу	Дағды 1: Ұңғымаларды күрделі жөндеу бойынша техникалық құжаттаманы дайындау	Машықтар: 1. Ұңғымаларды күрделі жөндеу бойынша жұмыс жоспарын әзірлеу. 2. Ағымдағы процестердің тиімділігін бақылау және тиісті есептерді жасау. 3. Жұмыс туралы есептерді бағалау және дайындау. 4. Қабылдау-тапсыру кезеңінде өндірістік операциялардың үздіксіз барысын қамтамасыз ету үшін вахталық есептерді дайындау.
		Білімдер: 1. Ұңғымаларға күрделі жөндеу жүргізу технологиясы. 2. Ұңғымаларға күрделі жөндеу жүргізу тиімділігінің көрсеткіштері. 3. Ұңғымаларды күрделі жөндеу бойынша жұмыс жоспары. 4. Ішкі еңбек тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдары және басқалар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Ұңғымаларды күрделі жөндеу жөніндегі бөлімшені материалдық-техникалық қамтамасыз етуді ұйымдастыру	Машықтар: 1. Жоспарланған операцияларды орындау үшін қажетті қызметтермен, жабдықтармен және материалдармен қамтамасыз ету. 2. Ұңғымаларды күрделі жөндеу кезінде қолданылатын жаңа жабдықты, мамандандырылған техниканы, жүк көтергіш механизмдерді енгізу кезінде бұзушылықтарды анықтау. 3. Ұңғымаларды күрделі жөндеу жөніндегі жұмыс жоспарына сәйкес материалдық-техникалық ресурстарға, жабдыққа, мамандандырылған техникаға, жүк көтергіш механизмдерге қажеттілікті айқындау.
	Білімдер: 1. Жабдықтардың, құралдардың, техникалық құрылғылардың, бақылау-өлшеу аспаптарының, мамандандырылған техниканың, жүк көтергіш механизмдердің, қоршау және сақтандыру құрылғыларының, стационарлық және алғашқы өрт сөндіру құралдарының техникалық сипаттамалары. 2. Ұңғымаларды күрделі жөндеу жөніндегі бөлімшені материалдық-техникалық қамтамасыз етуді келешекке арналған және ағымдағы жоспарлаудың әдістері мен тәртібі. 3. Ұңғымаларды күрделі жөндеуге арналған жоспар-тапсырыс. 4. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.	
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды	

	Дағды 3: Ұңғымаларға күрделі жөндеу жүргізудің тиімділігін арттыру жөніндегі іс-шараларды әзірлеу	Машықтар:	
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Себептерді анықтау үшін өндірістік мәселелерді талдау. 2. Тәуекелдерді азайту бағдарламаларын іске асыру және мониторингілеу. 3. Ықтимал қауіптерді анықтай отырып, тәуекелдерді талдауға/бағалауға қатысу және тәуекелдерді азайту шаралары туралы ұсыныстар дайындау. 4. Қауіпті операцияларды, жұмыс жағдайларын және қауіпті жұмыс әдістерін болдырмау шаралары туралы ұсыныстарды анықтау және дайындау мақсатында жұмыс жоспарын талдау. 5. Инженерлерді/супервайзерлерді оқытуға септесу. 	
		Білімдер:	
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Ұңғымаларды күрделі жөндеу жөніндегі жұмыс жоспары. 2. Жабдықтар мен мамандандырылған техника жұмысының тиімділігін арттыру жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірлеу тәртібі. 3. Тәуекелдерді азайту бағдарламасы. 4. Ұңғымаларды күрделі жөндеу әдістері. 5. Ұңғымаларға күрделі жөндеу жүргізу кезінде туындайтын ұңғымалардағы авариялардың, инциденттердің түрлері. 6. Ұңғымаларды күрделі жөндеу бөлімшесінің персоналын оқыту бағдарламалары. 7. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары. 	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Зейінділік Жауапкершілік Дербестік Командада жұмыс істей білу Көшбасшылық қасиеттер Шешім қабылдау		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	МЕМСТ 12.2.088-83 «Еңбек қауіпсіздігі стандарттарының жүйесі. Ұңғымаларды өңдеуге және жөндеуге арналған жер үсті жабдықтары. Жалпы қауіпсіздік талаптары». МЕМСТ 28113-89 «Мұнай және газ ұңғымаларын өңдеуге және жөндеуге арналған көтергіш қондырғылар. Түрлері және негізгі параметрлері». ҚР СТ ИСО 13534:2004 «Мұнай және газ өнеркәсібі. Бұрғылау және өндіру жабдықтары. Жүк көтергіш жабдықтарды бақылау, техникалық қызмет көрсету, жөндеу және жаңарту». ҚР СТ ИСО 13626:2006 «Мұнай және газ өнеркәсібі. Бұрғылау және өндіру жабдықтары. Ұңғымаларды бұрғылауға және жөндеуге арналған объектілер».		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Ұңғымаларға қызмет көрсету жөніндегі инженер	
12. Кәсіптің карточкасы «Ұңғымаларды жөндеу жөніндегі мастер (күрделі, жер астында)»:			
Топтың коды:	8100-0		
Қызмет атауының коды:	8100-0-054		
Кәсіптің атауы:	Ұңғымаларды жөндеу жөніндегі мастер (күрделі, жер астында)		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	5		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2016 жылғы 24 мамырдағы № 217 бұйрығымен бекітілген Мұнай- газ өндіру саласындағы ұйымдары басшыларының, мамандарының және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары § 26 Ұңғымаларды жөндеу шебері (күрделі, жерасты)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі:	Мамандық:	Біліктілік:
	орта білімнен кейінгі (қолданбалы бакалавриат)	Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	

Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кадрларды даярлаудың тиісті бағыты бойынша жоғары (немесе жоғары оқу орнынан кейінгі) білім және маман лауазымдарында мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде 3 жыл немесе тиісті мамандық (біліктілік) бойынша техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі (арнаулы орта, кәсіптік орта) білім және маман лауазымдарында мамандығы бойынша жұмыс өтілі кемінде 5 жыл.	
Формалды емес және информталы біліммен байланыс:	Талап етілмейді	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8100-0-056 - Газ объектілерінің жабдықтарын пайдалану жөніндегі мастер	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Ұңғымалардың жұмысқа қабілеттілігін қалпына келтіру және күрделі аварияларды жою.	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Ұңғымаларды (күрделі, жер асты) жөндеу жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру 2. Ұңғымаларды жөндеу бойынша жұмыстардың орындалу сапасын бақылау
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Ұңғымаларды (күрделі, жер асты) жөндеу жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру	Дағды 1: Жұмыстың технологиялық режимін қамтамасыз ету	Машықтар:
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Авариялар мен қиындықтардың туындауын болдырмау мақсатында берілген технологияны сақтау. 2. Жөндеу мерзімдерін қысқарту бойынша іс-шараларды енгізуді жүзеге асыру, олардың құнын төмендету, ұңғымалар жұмысының жөндеуаралық кезеңін арттыру. 3. Бригадаға озық технологияны, жаңа техника мен айлабұйымдарды, еңбекті көп қажет ететін процестер мен қол жұмыстарын механикаландыру мен автоматтандыруды, еңбек өнімділігін арттыруға ықпал ететін нұсқаулық карталар мен үлгілік жобаларды енгізу. 4. Күрделі, қауіпті жұмыстарды жүргізу және авариялар мен қиындықтарды жою. 5. Мұнаралар мен құрал-саймандардың техникалық жағдайын тексеру. 6. Ұңғымаға түсіруге арналған технологиялық жабдықтар мен электр жабдықтарының, құрал-саймандардың, техниканың жарамдылығын тексеру. 7. Ұңғымаларды күрделі жөндеу, авариялар мен қиындықтарды жою, олардың пайда болу себептерін зерттеу және талдау бойынша тапсырмалар дайындау. 8. Шығарындылар мен ашық субұрқақтарды жою жөніндегі жұмыстарды жүргізу. 9. Авариялар мен қиындықтардың алдын алу жөніндегі нұсқаулықтар мен шараларды әзірлеу. 10. Авариялар мен асқынуларды жою бойынша жұмыстарды орындау, ұңғымаларды салу және пайдалану кезінде авариялардың алдын алу бойынша профилактикалар жүргізу және профилактикалық карталар жасау. 11. Аулау құралдары мен құрылғыларының дұрыс сақталуын және пайдаланылуын, жүк көтергіш механизмдердің пысықталуын қамтамасыз ету. 12. Жөндеу технологиясы мен сапасының бұзылу себептерін жою.

		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бұрғылау жабдығының, құрал-саймандар мен айлабұйымдардың техникалық сипаттамалары, конструктивтік ерекшеліктері және жұмыс режимі; оларды техникалық пайдалану ережесі. 2. Өндірістік процесс технологиясы және күрделі бұрғылау жұмыстарын жүргізу. 3. Шығарындылармен, ашық атқылаумен және басқа да қиындықтармен күресу әдістері. 4. Авариялар мен қиындықтардың пайда болу себептері мен оларды жою әдістері. 5. Сіңірумен күрес әдістері. 6. Сіңіру аймақтарын оқшаулау үшін қоспалардың құрамы және қолдану тәсілі. 7. Техникалық есептеулерді жүргізу әдістері және құрастыру негіздері. 8. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	<p>Дағды 2: Ұңғымаларды жөндеу бойынша жұмыстарды ұйымдастыру- техникалық қамтамасыз ету</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жарамсыз болған ұстағыш құралдар мен құрылғыларды есептен шығаруға және жаңаларын алуға құжаттамалар ресімдеу. 2. ГМСК алдын алу үшін жұмыс бригадаларына ұңғымаларды апатсыз жөндеуге нұсқама жүргізу 3. Оқу-жаттығу сабақтарын өткізу. 4. Қажетті техникалық құжаттаманы жүргізу. 5. Ұңғымаларды жөндеу жұмыстарын ұйымдастыру-техникалық қамтамасыз етуге қатысты қолданыстағы нормативтік құжаттарды қолдану. 6. Еңбекті және қоршаған ортаны қорғау туралы нормативтік актілердің талаптарын орындау, жұмыстарды қауіпсіз орындау нормаларын, әдістері мен тәсілдерін сақтау. 7. Шығындардың, материалдық құндылықтардың есебін жүргізу, олардың сақталуы бойынша шаралар қабылдау. 8. Бастапқы құжаттарды уақтылы ресімдеуді қамтамасыз ету және белгіленген құжаттаманы жүргізу. 9. Бағынысты орындаушылар үшін салауатты және қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз етуді сақтау, сондай-ақ олардың жоғарыда аталған заңнамалық және өзге де құқықтық актілер талаптарының сақталуын бақылауды жүзеге асыру. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мұнай-газ өндіру саласына қатысты Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілері, ұңғымаларды жер асты (күрделі) жөндеу мәселелері бойынша әдістемелік және нормативтік- техникалық материалдар. 2. Жөндеу жұмыстарын жүргізу технологиясы. 3. Экономика, өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару негіздері. 4. Еңбек заңнамасының негіздері. 5. Жер қойнауын және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі заңнама негіздері. 6. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Ұңғымаларды жөндеу бойынша жұмыстардың		

орындалу сапасын бақылау	<p>Дағды 1: Жұмыстарды жүргізу кезіндегі өндірістік жағдайларды талдау</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Әр түрлі жағдайларда өндірістік тәуекелдерді анықтау және бағалау. 2. Техникалық құжаттама негізінде жұмыс сапасын бағалау критерийлерін анықтау. 3. Өзірленген өлшемшарттар бойынша бригада жұмысының сапасын бағалау. 4. Қанағаттанарлықсыз сапасы кезінде жұмыстарды түзету туралы шешім қабылдау. 5. Жұмыстарды жүргізу кезінде өндірістік тәуекелдерді азайту (жою). 6. Бақылау нәтижелері бойынша жұмыс барысын түзету.
		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Геологиялық және техникалық қиындықтардың туындалу себептері, оларды алдын алу және жою тәсілдері. 2. Қабаттық мұнайдың, бастыру ерітінділерінің және шаю сұйықтықтарының физикалық-химиялық қасиеттері. 3. Әр түрлі негіздер бойынша өндірістік жағдайлардың ықтимал тәуекелдерін талдау және бағалау тәсілдері. 4. Анықталған тәуекелдерді жою технологиялары. 5. Тәуекелдерді азайту тәсілдері. 6. Жұмыс сапасын бағалау критерийлері мен тәсілдері. 7. Сапаны бақылау іс-шараларының кезеңділігі. 8. Бригаданың әрбір мүшесінің функциялары мен міндеттері. 9. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>Ұсынылмайды</p>
	<p>Дағды 2: Қауіпсіз жұмыс ортасын қамтамасыз ету үшін іс-шараларды жүзеге асыру</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Түсіру-көтеру операциялары процесінде ұңғымадағы сұйықтық деңгейін бақылау. 2. Ұңғымада авариялар мен қиындықтарды болдырмау бойынша шараларды жүзеге асыру. 3. Газ-мұнай, су белгілері анықталған кезде ұңғымалардың сағасын тұмшалау, «Шығарынды» дабылы бойынша және газ-мұнай, су белгілерін жою бойынша вахта мүшелерінің іс-қимылдарының жеделдігі мен дұрыстығы. 4. Шығарындыға қарсы жабдықтар мен құрылғыларды тұрақты дайындықта ұстау.

		Білімдер:	
		<p>1. Мұнай-газ кәсіпшілігі объектілерінде техникалық ақаулықтардың, авариялардың, қиындықтардың туындау жағдайлары, оларды алдын алу және жою тәсілдері.</p> <p>2. Ұңғымалардағы мұнай-газ шығарындыларына және қиындықтарға қарсы күрес тәсілдері мен әдістері.</p> <p>3. Ұңғымаларды игеру үшін блоктайтын және босататын құрамдардың көп компонентті ерітінділерін дайындау тәсілдері.</p> <p>4. Пайдалану бағанасы мен бағанаралық ағындардың герметикалығын жою технологиясы, бұл ретте қолданылатын жабдықтың жұмыс істеу принципі.</p> <p>5. Пайдалану пакерлерінің конструкциясы, олардың түрлері мен шығарып алу әдістері, суағарларды жою және механикалық қоспаларды шығару кезінде жабдықтарды пайдалану әдістері.</p> <p>6. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.</p>	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Зейінділік Жауапкершілік Дербестік Командада жұмыс жасай білу Көшбасшылық қасиеттер Шешім қабылдау		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	МЕМСТ 12.2.088-83 «Еңбек қауіпсіздігі стандарттарының жүйесі. Ұңғымаларды өңдеуге және жөндеуге арналған жер үсті жабдықтары. Жалпы қауіпсіздік талаптары». МЕМСТ 28113-89 «Мұнай және газ ұңғымаларын өңдеуге және жөндеуге арналған көтергіш қондырғылар. Түрлері және негізгі параметрлері». ҚР СТ ИСО 13534:2004 «Мұнай және газ өнеркәсібі. Бұрғылау және өндіру жабдықтары. Жүк көтергіш жабдықтарды бақылау, техникалық қызмет көрсету, жөндеу және жаңарту». ҚР СТ ИСО 13626:2006 «Мұнай және газ өнеркәсібі. Бұрғылау және өндіру жабдықтары. Ұңғымаларды бұрғылауға және жөндеуге арналған объектілер».		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Ұңғымаларға қызмет көрсету жөніндегі инженер	
	6	Ұңғымаларды бұрғылаудағы (күрделі жөндеудегі) күрделі жұмыстар жөніндегі инженер	
	6	Ұңғымаларды жөндеу жөніндегі супервайзер (күрделі, жерасты)	
	6	Ұңғымаларды күрделі және жерасты жөндеу учаскесінің бастығы	
	7	Бас технолог	
	8	Бас инженер	
13. Кәсіптің карточкасы «Ұңғымаларға қызмет көрсету жөніндегі техник»:			
Топтың коды:	3118-4		
Қызмет атауының коды:	-		
Кәсіптің атауы:	Ұңғымаларға қызмет көрсету жөніндегі техник		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Машиналар мен жабдықтарды пайдалану және техникалық қызмет көрсету (өнеркәсіп салалары бойынша)	Біліктілік:

Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Талап етілмейді	
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	3118-1-004 - Мұнай-газ ұңғымаларын бұрғылау жөніндегі техник	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Арқанды және электр каротаж жұмыстарының қауіпсіз және уақтылы іске асырылуын қамтамасыз ету	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Кен орнында ұңғымаларға қызмет көрсету бойынша техникалық қолдау көрсету
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Кен орнында ұңғымаларға қызмет көрсету бойынша техникалық қолдау көрсету	Дағды 1: Ұңғымаларға қызмет көрсету кезінде орындалатын жұмыстарды бақылау	Машықтар: 1. Бұрғылау алаңдарын салу кезінде оларды инспекциялау. 2. Ұңғымаларға қызмет көрсету жұмыстарын бастамас бұрын және олар аяқталғаннан кейін ұңғымаларды тапсыру процесін жүргізу кезінде қолдау көрсету. 3. Ұңғымаларға қызмет көрсету жұмыстарын орындау үшін жабдықты жеткізу, орнату, монтаждау, бөлшектеу және әкету кезінде бақылауды жүзеге асыру. 4. Жабдықтың орналасқан жерін қадағалауды, оны пайдалануды, инспекциялар мен тексерулерді, жөндеуді, сертификаттауды және талаптарға сәйкестікті қоса алғанда, кен орнында пайдаланылатын жабдыққа түгендеу жүргізу кезінде септесу.
		Білімдер: 1. Бұрғылау алаңдарын салу кезіндегі жұмыстардың құрамы мен сапасына нормативтік техникалық құжаттаманың талаптары. 2. Жабдықты пайдалану ерекшеліктері. 3. Ұңғымаларды жөндеу технологиясы. 4. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Ұңғымаларға қызмет көрсету бойынша жұмыстарды орындау кезінде қоршаған ортаның қауіпсіздігі мен қорғалуын қамтамасыз ету	Машықтар: 1. Жұмысты бастау алдында алаңдардағы газдың бар болуына өлшеулер жасау. 2. Жұмыстарды жүргізу кезінде еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы мен қоршаған ортаны қорғаудың сақталуын бақылау. 3. Ұңғымаларды жерасты жөндеу жұмыстарын жүргізу кезінде және одан кейін қалдықтарды басқару процесін бақылау.
	Білімдер: 1. Өнеркәсіптік, өрт және экологиялық қауіпсіздік саласындағы талаптар. 2. Жұмыстарды қауіпсіз жүргізу ережелері. 3. Кәсіпорындарда қауіпсіздік ережелері мен нормаларын әзірлеуге қойылатын талаптар. 4. Еңбек қауіпсіздігі стандарттарының жүйесі. 5. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.	
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды	

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Дербестік Жауапкершілік Зейінділік Ұйымдастырушылық қабілет Өз бетімен жұмыс істей білу		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	МЕМСТ 12.2.088-83 «Еңбек қауіпсіздігі стандарттарының жүйесі. Ұңғымаларды өңдеуге және жөндеуге арналған жер үсті жабдықтары. Жалпы қауіпсіздік талаптары».		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Ұңғымаларды жөндеу (күрделі, жерасты) жөніндегі шебер	
14. Кәсіптің карточкасы «4.2. Ұңғымаларды күрделі жөндеу бұрғылаушысы»:			
Топтың коды:	8112-7		
Қызмет атауының коды:	8112-7-001		
Кәсіптің атауы:	4.2. Ұңғымаларды күрделі жөндеу бұрғылаушысы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	4.2		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	6-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (6-шығарылым) бекіту туралы" 2018 жылғы 21 қыркүйектегі № 401 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 15 қазанда № 17548 болып тіркелді. Ұңғымаларды күрделі жөндеу бұрғылаушысы (7-8 разряд)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі:	Мамандық:	Біліктілік:
	ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Бұрғылаушының көмекшісі ретінде жұмыс өтілі 1 жылдан кем емес.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8111-1-002 - Мұнай және газ ұңғымаларын барлау және пайдалану бұрғылаушысы		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Ұңғымаларды күрделі жөндеу кезінде технологиялық және қосалқы жабдықтар мен бақылау-өлшеу құралдарына қызмет көрсету және пайдалану.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Ұңғымаларға күрделі жөндеу жүргізу кезінде технологиялық және қосалқы жабдықтарды бақылауды, қызмет көрсетуді және пайдалануды жүзеге асыру 2. Ұңғымаларды кенжар маңындағы аймақты өңдеу, геофизикалық және жөндеу-оқшаулау жұмыстарын жүргізуге дайындау	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Ұңғымаларға күрделі жөндеу жүргізу кезінде технологиялық және қосалқы жабдықтарды бақылауды, қызмет көрсетуді және пайдалануды жүзеге асыру			

<p>Дағды 1: Ұңғымаларды күрделі жөндеуге дайындық және қорытынды жұмыстарды жүзеге асыру</p>	<p>Машықтар:</p> <p>Разряд 7. Тереңдігі 4000 метрден 6000 метрге дейінгі, сондай-ақ тереңдігі 1500 метрден жоғары еңісті-бағытты және жазық ұңғымаларда жұмыс істеу кезінде.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Көтергіш агрегаттың, жабдықтың, айлабұйымдардың, құралдардың техникалық жағдайын тексеру және оларды жұмысқа дайындау. 2. Діңгекті көтеру және ортаға дәл келтіру, зәкірлерді сынау. 3. Ұңғыманы жөндеу барысында таль жүйесін жабдықтау және тарату және оны қайта жабдықтау. 4. Әртүрлі пайдалану тәсілдері кезінде ұңғыманың сағалық жабдықтарын жинау және бөлшектеу. 5. Шегендеу, бұрғылау және сорғы-компрессорлық құбырларды және штангаларды түсіру және көтеру. 6. Бұрғылау және ұстау құралдарын жинау және бөлшектеу. 7. Дайындалған бригадалар болмаған жағдайда көтергіш құрылғыларды орнатуға және ұңғымаларды жөндеуге дайындауға байланысты барлық жұмыстарды (қосалқы жұмыстар, сөндіру жұмыстар) орындау. 8. Геофизикалық жұмыстарды жүргізу үшін ұңғыма оқпанын дайындау және сағаның жабдықтарын орнату. 9. Ұңғымаларды жөндеу бойынша параметрлерді бақылау жүйесін бақылау. 10. Жұмыс орнында өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі талаптарды, өрт қауіпсіздігі талаптарын, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдарын және басқаларын сақтау. <p>8-разряд: Тереңдігі 6000 метрден жоғары ұңғымаларда жұмыс істеу кезінде.</p>
	<p>Білімдер:</p> <p>Разряд 7-8:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ұңғымалардың конструкциялары, жүргізілетін жөндеу жұмыстарының сипаты мен ерекшеліктері және оларды орындаудың технологиялық тәртібі. 2. Ұңғымаларды күрделі жөндеу бойынша жұмыстарды өндіру технологиясы, ұңғымаларды бұрғылау және игеру, мұнай және газ өндіру процестерінің технологиясының негіздері. 3. Негізгі және қосалқы бұрғылау жабдықтарының, қолданылатын бақылау-өлшеу аспаптарының, шағын механизация элементтерінің, шығарындыға қарсы жабдықтардың (превенторлардың) типтері. 4. Ішкі еңбек тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдары және басқалар.
<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>Ұсынылмайды</p>
<p>Дағды 2: Ұңғымаларды күрделі жөндеудің технологиялық процесін жүргізу</p>	<p>Машықтар:</p> <p>Разряд 7-8: Разряд 7-8:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ұңғымаларды шеткі және конустық мөрлермен немесе шаблондармен тексеру. 2. Газ, газ конденсаты және мұнай ұңғымаларының

сүзгілерін орнату және жуу, «колтюбинг» типті қондырғыларды пайдалана отырып жөндеу жұмыстарын жүргізу технологиясын пайдалану, агрессивті және қышқыл газдарын (күкіртті сутегі, көмірқышқыл газы және басқалары) ашқан және пайдаланатын ұңғымаларды жою, екі оқпанмен «ескі ұңғымаларды» қалпына келтіру.

3. Цемент көпірлерін орнату және бұрғылау.
4. Электр орталықтан тепкіш сорғыны орнату үшін және кондукторлардың бойымен шурфтарды, пайдалану бағаналарының бұрауларын және бұрауларын қажетті интервалда бұрғылау.
5. Мұнай, газ және айдамалау ұңғымаларында күрделі оқшаулау және ұстау жұмыстарын орындау.
6. Құмды тығындарды, тұз шөгінділерін жуу және бұрғылау.
7. Технологиялық процестерді жүргізу: ұңғыма бағанасында жаңа ұңғыманы кесу, жаңа ұңғыманы көлбеу-бағытталған бұрғылау және кеңейту, пайдалану бағандарын түсіру, ұңғыма кенжарын қышқыл және термиялық өңдеу, Ұңғымаларды тереңдету, колоннаны пайдалану учаскелерін кесу, су оқшаулау жұмыстары, Пакерлер мен тіреу якорьларын орнату және көтеру, ұңғымада қалған заттарды фрезерлеу және оларды алу, әр түрлі көп компонентті ерітінділер мен тұншықтырғыш сұйықтықтардың қажетті параметрлерін дайындау және қолдау, кенжар қабатына құюға арналған құрамдарды блоктау, ұңғымада тампонаждық жұмыстарды дайындау және жүргізу, ұңғыманы колонналарды, түсіру және айдау желілерін сығымдауға дайындау, мұнай, газ және айдау ұңғымаларын сынау, шағын габаритті шығарындыға қарсы жабдықтарды (превенторды), бұрылыстарды, жұмыс құбырларын, жуу сорғыларын монтаждау және бөлшектеу.
8. Тікелей ұңғымада жабдықтар мен аспаптарға ағымдағы жөндеу жүргізу, жарықтандыру аппаратурасын, механизмдерді ажырату және қосу, штепсельдік қосқыштар болған кезде құбырларды бұрау және бұрау.
9. Гидравликалық жару және гидрорескоструйной перфорация, пайдалану колоннасының герметикалығын әртүрлі әдістермен жою, колоннааралық ағындарды жою, сағалық Пакерлерді, ұңғымалардың жабдықтарын қиыршық тас кенжар сүзгілерімен тексеру және ауыстыру процесін жүргізу.
10. Пайдалану бағанының герметикалығын қысу, деңгейін төмендету және механикалық және гидравликалық Паркердің көмегімен тексеру.
11. Сілтілермен, қышқылдармен өңдеу арқылы кенжар қабаттарын блоктан шығарыңыз.
12. Ұңғымаларды, оның ішінде азот-күшейткіш кешендерді пайдалана отырып игеру.
13. Сынақ айдау әдісімен қабаттың қабылдағыштығын анықтау бойынша жұмыстар жүргізу.
14. Картограммаларды орнату және тіркеуші электрондық шығын өлшегіш пен манометрдің көрсеткіштерін бақылау.
15. Ұңғыма сағасын байлау арматурасына қызмет көрсету және жөндеу.
16. Ұңғымаларды пайдаланудың әртүрлі әдістерімен игеру кезінде, ұңғымаларды.

Білімдер:

Разряд 7-8:

1. Мұнай өндіруді қарқындету әдістері, оқшаулау және ұстау жұмыстарын жүргізу ережесі, жұмыс орындарын ұйымдастырудың үлгілік жобалары және еңбектің озық және қауіпсіз тәсілдерінің карталары, көтергіш құрылғылар мен механизмдердің конструкциясы, құрылысы, жұмыс принципі, техникалық сипаттамасы және пайдалану ережесі.

2. Саз ерітінділерін, тампонирлейтін қоспалар мен химиялық реагенттерді дайындау, ұңғымада құмды және тұзды тығындарды тазалау және бұрғылау тәсілдері.

3. Бұрғылау ерітінділерінің тығыздығын және су қайтарғыштығын анықтау әдістері, ұңғымаларды сөндірген кезде басқыш сұйықтықтың параметрлерін таңдау, штангалық және электр орталықтан төпкіш сорғылардың конструкцияларының типтері, негізгі өлшемдері, рұқсат етілген тозғыштығы және ұңғымаларды күрделі жөндеу кезінде қолданылатын құбырлардың, жабдықтардың беріктілік коэффициенті, ұңғымалардың жаңа оқпанын кесу, көлбеу бағытталған бұрғылау және бұрғы құралы мен ауытқушылықтарды визирленген түсіру технологиясы.

4. Аспапты және ауытқушылықтарды кенжарға отырғызуды анықтау әдісі, ұңғыма кенжарын қышқыл және термиялық өңдеу өндірісінің ережесі, қолданылатын бұрандалы қосылыстардың стандарттары.

5. Ұңғымалардағы бағаналар мен басқа да заттардың жағдайын баспа бедері бойынша айқындау тәсілдері, гидравликалық үзу және гидроқұм ағынды перфорациялаудың әр түрлі технологиялық схемалары кезінде жабдық пен ұңғыма сағасын байлау схемасы, айдалатын сұйықтықтар мен құм тасығыштардың құрамы мен дайындау тәсілдері, сұйықтықтар мен құмның қажетті мөлшерін есептеу, гидротүсірілімдер кезінде қолданылатын жабдықтар мен бақылау-өлшеу аспаптарының техникалық сипаттамасы, ұңғымаларды игеру әдістері, бұрғылау жабдығын байлау схемасы.

6. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.

Дағдыны тану мүмкіндігі:

Ұсынылмайды

Еңбек функциясы 2:
Ұңғымаларды кенжар маңындағы аймақты өңдеу, геофизикалық және жөндеу-оқшаулау жұмыстарын жүргізуге дайындау

Дағды 1:
Өндірістік жағдайларды
ескере отырып, жекелеген
операцияларды орындау

Машықтар:

Разряд 7-8:

1. Айдау желісін гидравликалық сынақтарын жүргізу.
2. Пайдалану колоннасын адымдық нығыздауды жүргізу.
3. Химиялық композицияларды қауіпсіз дайындау тәсілдерін пайдалану.
4. Кенжар маңы аймағын өңдеуге жабдықтар, құрал-сайман дайындау.
5. Кенжар маңы аймағын өңдеу кезінде құбыр бағанасының төменгі жағын жинақтауды және түсіруді жүзеге асыру.
6. Ұңғымада кенжар маңы аймағын өңдеу үшін ерітінділерді дайындау.
7. Регламентке сәйкес сынама алуды жүзеге асыру.
8. Жабдықты ұңғыма сағасына орналастыру.
9. Тампонаждық материалдарды дайындау.
10. Сөндіру сұйықтықтарының, сазды және цемент ерітінділерінің қажетті параметрлерін дайындау және ұстау процесін жүзеге асыру.
11. Цемент көпірін орнату сапасын анықтау бойынша жұмыстар жүргізу.
12. Жабдықтарды, құрал-саймандарды игеруге дайындау, бағыттаушы роликті және лубрикаторды свабирлеу кезінде бөлшектеу (монтаждау) жүргізу.
13. Игеру кезінде ұңғымалар мен технологиялық сұйықтықтардың параметрлерін бақылауды жүргізу.
14. Ұңғыманы азот-бустерлік қондырғымен компрессиялауды жүргізуге дайындық жұмыстарын жүргізу.
15. Қабатты гидроүзуді жүргізуге дайындық жұмыстарын жүргізу.

<p>Білімдер:</p> <p>Разряд 7-8:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пайдалану колоннасын адымдық нығыздау қағидалары мен регламенттері. 2. Геофизикалық және жарылыс жұмыстарын жүргізуге арналған технологиялық регламент. 3. Ұңғымаларды гидродинамикалық және геофизикалық зерттеу негіздері. 4. Қабаттың забой маңы аймағын өңдеу түрлері. 5. Ұңғыманың сағасына жабдықты орналастыру схемасы. 6. Химиялық реагенттерді сақтау ережесі және дайындау реті. 7. Қабаттың забой маңы аймағын өңдеу жөніндегі нұсқаулықтар. 8. Жөндеу-оқшаулау жұмыстарын жүргізу жоспары. 9. Жөндеу-оқшаулау жұмыстарын жүргізуге арналған технологиялық регламент. 10. Тампонаждық материалдар мен қоспалардың түрлері мен қасиеттері. 11. Цементтеу бастиегіне және бекіту арматурасына қойылатын талаптар. 12. Ұңғымаларды игеру түрлері. 13. Ұңғыманы игеру жөніндегі технологиялық регламент. 14. Сорғы агрегаттарының, газ-бустерлік қондырғылардың, свабирлеуші қондырғылардың техникалық сипаттамалары. 15. Мұнай және газ өнеркәсібіндегі ұңғымаларды салу және жөндеу кезіндегі газ-мұнай-су бөлінулері мен ашық атқыламаларды алдын алу жөніндегі нұсқаулықтар. 16. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
--

Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
--------------------------	-------------

<p>Дағды 2: Ұңғымаларды жөндеу кезіндегі асқынулар мен апаттарды жою</p>	<p>Машықтар:</p> <p>7-8 разряд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Газ, мұнай және су көріністерінің басталуын анықтау. 2. Ұңғыма сағасын атқылаудың алдын алу құралдарының көмегімен пломбалауды және бригада/ауысым/вахта мүшелерінің әрекетінің дұрыстығын «Жарқырау» дабылы және газ, мұнай және су енуін жою. 3. Жарылыстың алдын алу құралдары мен құрылғыларын тұрақты әзірлікте ұстау. 4. Бұрғылау жұмыстары кезінде ұңғымадағы сұйықтық деңгейін бақылау. 5. Ұңғымадағы апаттар мен асқынулардың алдын алу шараларын жүзеге асыру. 6. Сорғы мен компрессор құбырларына рұқсат етілген жүктемені асырмай, тұрып қалған құралды жаяу босату. 7. Кептеліп қалған дақтарды жою кезінде химиялық және технологиялық сұйықтықтарды қолдану. 8. Гидравликалық және механикалық роторларды, әмбебап машина кілттерін орнату және пайдалану.
--	---

		Білімдер: 7-8 разряд: 1. Ұңғымаларды күрделі жөндеу кезіндегі асқынулардың себептері мен түрлері. 2. Газ, мұнай және судың пайда болу себептері мен белгілері. 3. Ұңғымаларды жөндеу бригадасының газдың, мұнайдың және судың енуі кезіндегі шұғыл әрекеттері туралы нұсқаулар. 4. Сұйықтықтың енуін жою әдістері. 5. Технологиялық және қоймалық жабдықтың кептелуін жою әдістері мен техникалық құралдары. 6. Ұңғымаларға сағасына сұйықтықтың төгілуі кезінде қажетті жабдықты орнату технологиялары және оны қолдану. 7. Негізгі және қосалқы бұрғылау жабдығының түрлері, қолданылатын бақылау-өлшеу аспаптары, шағын көлемді механикаландыру элементтері, жарылулардың алдын алу құралдары (профилакторлар). 8. Ұңғымалардағы мұнай-газ шығарындыларымен және асқынуларымен күресу әдістері мен тәсілдері, ұңғымаларды игеруге арналған блоктау және блоктан шығару композицияларының көпкомпонентті ерітінділерін дайындау әдістері, өндірістік қаптаманың ағуын және корпус аралық ағындарды жою технологиясы, сондай-ақ ұңғымалардың жұмыс принципі, бұл жағдайда қолданылатын жабдықты, өндірістік орауыштардың конструкциясын, олардың түрлері мен алу әдістерін, су ағындарын жою және механикалық қоспаларды кетіру үшін жабдықтарды пайдалану әдістері. 9. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Зейінділік Жауапкершілік Дербестік Тұрақтылық Төзімділік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	МЕМСТ 12.2.088-83 «Еңбек қауіпсіздігі стандарттарының жүйесі. Ұңғымаларды өңдеуге және жөндеуге арналған жер үсті жабдықтары. Жалпы қауіпсіздік талаптары».	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	5	Ұңғымаларды жөндеу шебері (күрделі, жерасты)
	6	Ұңғымаларға қызмет көрсету жөніндегі инженер
	6	Ұңғымаларды бұрғылаудағы (күрделі жөндеудегі) күрделі жұмыстар жөніндегі инженер
	6	Ұңғымаларды жөндеу жөніндегі супервайзер (күрделі, жерасты)
6	Ұңғымаларды күрделі және жерасты жөндеу учаскесінің бастығы	
15. Кәсіптің карточкасы «3.2. Теңіздегі қалқығыш бұрғылау агрегатының бұрғылаушысы»:		
Топтың коды:	8111-1	
Қызмет атауының коды:	8111-1-001	
Кәсіптің атауы:	3.2. Теңіздегі қалқығыш бұрғылау агрегатының бұрғылаушысы	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:		

БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	6-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (6-шығарылым) бекіту туралы" 2018 жылғы 21 қыркүйектегі № 401 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 15 қазанда № 17548 болып тіркелді. Теңіздегі жүзбелі бұрғылау агрегатының бұрғылаушысы 5-разряд		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай және газ ұңғымаларын бұрғылау және бұрғылау жұмыстарының технологиясы	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Жұмыс өтілі кем дегенде 6 ай		
Формалды емес және информталы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8111-1-002 - Мұнай және газ ұңғымаларын барлау және пайдалану бұрғылаушысы		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Теңізде бұрғылау платформасын жайластыру.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Теңізде бұрғылау процесін технологиялық бақылау және басқару	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Теңізде бұрғылау процесін технологиялық бақылау және басқару	Дағды 1: Теңізде ұңғымаларды бұрғылау процесін сүйемелдеу	Машықтар:	
		5-разряд: 1. Теңіздегі бұрғылау қондырғыларының негіздеме діңгегінің астындағы шурфтарды бұрғылау. 2. Бұрғылау құралын, құю трубалары мен арматураны түсіру және көтеру. 3. Шурфтар мен діңгектерге цемент ерітіндісін құю. 4. Бұрғылау құралын тексеру және қашаулардың тозу дәрежесін анықтау. 5. Қашау жұмысы бойынша өтпелі жыныстардың қасиеттерін анықтау. 6. Теңіз түбінің топырақ сипатына қарай бұрғылаудың оңтайлы режимін іріктеу. 7. Ұстап қалу жұмыстарын жүргізу. 8. Цемент ерітіндісін дайындау. 9. Бұрғылау құралы мен бұрғылау агрегатын ұсақ жөндеу. 10. Бұрғылау вахтасының жұмысына басшылық ету және орындалған жұмыстың есебін жүргізу.	

	<p>Білімдер:</p> <p>5-разряд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теңізде тік шурфтарды роторлық тәсілмен бұрғылаудың технологиялық процесі мен қағидалары. 2. Фунт жынысының геологиялық сипаттамасына қарай бұрғылаудың оңтайлы режимін іріктеу әдісі. 3. Берілген бағдар мен параметрлер бойынша бұрғылау нүктесін анықтау қағидаларын, арматура дайындау үшін қолданылатын трубалардың сортаменті. 4. Жылжымалы жүзбелі бұрғылау агрегатының, теңіз бұрғылау қондырғысына арналған ірі блокты негіздеменің конструкциясы, техникалық сипаттамасы. 5. Қолданылатын болат тростардың, канаттардың типтері мен оларды пайдалану қағидалары, қолданылатын жабдықты, құралды, құрылғыларды қауіпсіз ілмектеу әдістері. 6. Ілмектеу жұмыстарының ережелері. 7. Өндірісті жедел есепке алуды ұйымдастыру. 8. Шығарындыларға қарсы жабдықты пайдалану әдістерінің негіздері. 9. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
<p>Дағды 2:</p> <p>Теңіз жағдайында бұрғылау қондырғыларына бұрғылау және қызмет көрсету жұмыстарын жүргізу</p>	<p>Машықтар:</p> <p>5-ші разряд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теңіздегі бұрғылау қондырғыларының іргетас қадаларының астынан тесіктерді бұрғылау. 2. Бұрғылау құралдарын, құю құбырлары мен фитингтерді түсіріңіз және көтеру. 3. Тесіктер мен қадаларды цемент ерітіндісімен толтыру. 4. Бұрғылау құралын тексеріңіз және қашаулардың тозу дәрежесін анықтау. 5. Бұрғылау құралдарының жұмысына қарап өтілетін тау жыныстарының қасиеттерін анықтау. 6. Теңіз түбінің топырақ ерекшеліктеріне байланысты ұтымды бұрғылау режимін таңдау. 7. Кептеліп қалған құралды алып тастау үшін балық аулау жұмыстарын жүргізу. 8. Қажетті сипаттамаларды ескере отырып, цемент ерітіндісін дайындау. 9. Бұрғылау қондырғысының жабдықтарына және бұрғылау құралдарына ұсақ жөндеу жұмыстарын жүргізу. 10. Бұрғылау ауысымының жұмысын басқару және орындалған жұмыстардың есебін жүргізу. 11. Қауіпсіздік стандарттарының сақталуын бақылау. 12. Бұрғылау жұмыстарын жоспарлауға және ұйымдастыруға қатысу. 13. Бұрғылау процесінде алынған мәліметтерді талдау және түсіндіру. 14. Платформадағы басқа қызметтермен және бөлімдермен өзара әрекеттесуді қамтамасыз ету. 15. Ауа райы жағдайларының бұрғылау жұмыстарына әсерін бағалау және жоспарларды түзету.

		Білімдер:	
		5-ші разряд: 1. Бұрғылау жабдықтарында қолданылатын гидравлика және пневматика негіздері. 2. Бұрғылау қондырғыларын басқару және автоматтандыру жүйелерінің жұмыс принциптері. 3. Бұрғылау және цементтеу сапасын бақылау технологиялары мен әдістері. 4. Материалдар механикасының негіздері және бұрғылау қондырғыларының конструкцияларына механикалық жүктемелер. 5. Бұрғылау процесі кезінде геофизикалық зерттеулерді жүргізу ережелері мен әдістері. 6. Бұрғылау кезінде алынған мәліметтерді өңдеу және талдау әдістері. 7. Тиімді жұмысты қамтамасыз ету үшін ұжымдағы психология және жанжалдарды басқару. 8. Экология негіздері және бұрғылау жұмыстарының теңіз ортасына әсері. 9. Бұрғылау жабдықтарының өртүрлі түрлерімен жұмыс істеу ерекшеліктері. 10. Теңіз ресурстарын бұрғылау және барлау саласындағы қазіргі тенденциялар мен инновациялар.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Зейінділік Жауапкершілік Төзімділік Командада жұмыс жасай білу Стресс тұрақтылығы		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	МЕМСТ 12.2.088-83 «Еңбек қауіпсіздігі стандарттарының жүйесі. Ұңғымаларды өңдеуге және жөндеуге арналған жер үсті жабдықтары. Жалпы қауіпсіздік талаптары».		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Ұңғымаларды жөндеу шебері (күрделі, жерасты)	
16. Кәсіптің карточкасы «Жер қабатын гидравликалық үзу операторы»:			
Топтың коды:	8112-5		
Қызмет атауының коды:	8112-5-001		
Кәсіптің атауы:	Жер қабатын гидравликалық үзу операторы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	6-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (6-шығарылым) бекіту туралы" 2018 жылғы 21 қыркүйектегі № 401 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 15 қазанда № 17548 болып тіркелді. Қабаттарды гидравликалық үзу жөніндегі оператор 5-6 разряд		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кәсіптік даярлау, тиісті мамандық бойынша біліктілік аттестатының болуы.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8112-2-005 - Мұнай және газ өндіру жөніндегі оператор		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Қабаттарды гидравликалық үзу бойынша процесті жүргізу, іс-шараларды бақылау.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Қабаттарды гидравликалық үзу есебінен ұңғымаларға сұйықтық пен газ ағынын қарқындату	

	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Қабаттарды гидравликалық үзу есебінен ұңғымаларға сұйықтық пен газ ағынын қарқындату	Дағды 1: Қабатты гидравликалық үзу және гидроқұм ағынды перфорациялау процесін жүргізу	Машықтар: 5-разряд: 1. Біліктілігі анағұрлым жоғары ГРП операторының басшылығымен гидравликалық жару және гидропескоструйной перфорация процесін жүргізу. 2. Жабдықты 70 мегапаскальға дейінгі қысымда фрекинг жүргізуге дайындау (700 килограмға дейін-шаршы сантиметрге күш). 3. Жоғары қысымды желілерді құрастыру, бөлшектеу. 4. Айдалатын сұйықтық мөлшерін өлшеңіз. 5. Құрылғы сорғысының техникасына Сұйықтық пен құм беруді реттеңіз. 6. Аспаптарды ұңғыма сағасына орнатыңыз, оларды сағалық арматурамен қосыңыз. 7. Гидравликалық сыну процесінде аспаптардың жұмысын бақылау. 8. Аспаптар мен жабдықтарды профилактикалық жөндеуге қызмет көрсету және жүргізу. 9. Жабдықты гидропескоструйной перфорация жүргізуге дайындау.
		Білімдер: 5-разряд: 1. Ұңғыманың, жоғары қысыммен жұмыс істейтін сағалық жабдықтың, қолданылатын механизмдердің, құрал мен бақылау-өлшеу аспаптарының құрылымы, пайдалану қағидалары. 2. Ұңғымалардың конструкциясы, қабатты гидроүзудің технологиялық процесі. 3. Қабаттың физикалық қасиеттері, мұнай мен газдың ұңғыма забойларына қарай жылжуы туралы негізгі мәліметтер. 4. Мұнай және газ кен орындары режимі, қабатқа әсер ету әдістері, ұңғыма сағасының байламы, гидро үзу сұйықтарын дайындау. 5. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Гидравликалық жару және гидроқұм жарғыш перфорация процесін ұйымдастыру	Машықтар: 6-разряд: 5-разрядтың біліктеріне қосымша: 1. 70 мегапаскальдан жоғары (шаршы сантиметрге 700 килограмм-күштен жоғары) қысым кезінде гидравликалық үзу және гидроқұм ағынды перфорациялау процесін жүргізу. 2. Картограмманы орнату және тіркеуші электронды шығыстарды өлшеуіш пен манометрдің көрсеткіштерін қадағалау. 3. Ұңғыма сағасының байламына қызмет көрсету және оны жөндеу.

		Білімдер:	
		6-разряд: 5-разрядтың білімдеріне қосымша: 1. Гидравликалық ұзу және гидроқұм ағынды перфорациялаудың әртүрлі технологиялық схемалары кезінде жабдықтың және ұңғыма сағасы байламының схемасы. 2. Айдалатын сұйықтар мен құм жеткізгіштердің құрамы және дайындау тәсілдері. 3. Сұйық пен құмның қажетті көлемін есептеуді, гидравликалық ұзу кезінде қолданылатын жабдық пен бақылау-өлшеу аспаптарының техникалық сипаттамасы. 4. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Зейінділік Жауапкершілік Ақырындық Бақылаушылық Сақтық		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	Қарастырылмаған		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	4	Ұңғымаларға қызмет көрсету жөніндегі техник	
17. Кәсіптің карточкасы «3.1. Ұңғымаларды химиялық өңдеу операторы»:			
Топтың коды:	8112-9		
Қызмет атауының коды:	8112-9-007		
Кәсіптің атауы:	3.1. Ұңғымаларды химиялық өңдеу операторы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	3.1		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	6-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (6-шығарылым) бекіту туралы" 2018 жылғы 21 қыркүйектегі № 401 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 15 қазанда № 17548 болып тіркелді. Ұңғымаларды химиялық өңдеу жөніндегі оператор 2-4 разряд		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	Біліктілік:
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кәсіптік даярлау, тиісті мамандық бойынша біліктілік аттестатының болуы.		
Формалды емес және информталы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8112-9-008 - Ұңғыманы цементтеу жөніндегі оператор		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Ұңғымаларды химиялық өңдеу есебінен ұңғыманың кенжарына өндірілетін флюидтің ағынын қамтамасыз ету.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Ұңғымаларды химиялық өңдеу есебінен ұңғымаларға сұйық және газ ағынын қарқындату	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1:			

<p>Ұңғымаларды химиялық өңдеу есебінен ұңғымаларға сұйық және газ ағынын қарқындату</p>	<p>Дағды 1: Ұңғымаларды химиялық өңдеудің технологиялық процесін жүргізу</p>	<p>Машықтар:</p> <p>2-4 разряд: 2-разряд: біліктілігі анағұрлым жоғары ұңғымаларды химиялық өңдеу жөніндегі оператордың басшылығымен жұмыс істеу кезінде. 3-разряд: 1. Химиялық реагенттер мен жабдықты дайындау. 2. Ұңғыма жанына жабдық орнату кезінде жоғары және төмен қысым желілерін, икемді шлангілерді құрастыру және бөлшектеу. 3. Айдалатын сұйықтың көлемін өлшеу. 4. Тұзды қышқыл концентрациясын анықтау және химиялық реагенттерді дозалау. 5. Ұңғыманы термоөңдеу жұмыстарына жүргізу. 6. Қолданылатын жабдықты ұсақ жөндеу.</p> <p>Білімдер:</p> <p>2-3 разряд: 1. Мұнай мен газ өндіру технологиясы бойынша негізгі мәліметтер. 2. Мұнай мен газ кен орындары, мұнай өндіруді интенсификациялау әдістері. 3. Ұңғымаларды химиялық және термиялық өңдеу нысаны. 4. Қолданылатын жабдықтың құрылысы мен жұмыс қағидаты. 5. Химиялық реагенттерді дайындау тәсілдері және оларды сақтау қағидалары, химиялық реагенттерді тиеу және түсіру қағидалары. 6. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.</p>
	<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>Ұсынылмайды</p>
	<p>Дағды 2: Ұңғымаларды химиялық өңдеудің технологиялық процесін ұйымдастыру</p>	<p>Машықтар:</p> <p>4-разряд: 3-разрядтың машықтарына қосымша: 1. Картограмманы орнату және тіркеуші бақылау-өлшеу аспаптарының көрсеткіштерін қадағалау. 2. Химиялық реагенттерді дозалау жұмыстарына басшылық ету. 3. 100 атмосфераға дейінгі қысым кезінде желіні монтаждау және демонтаждау, химиялық реагенттерді айдау. 4. Забой жанындағы қабатты блоктан шығару және игеру. 5. Термоөңдеу процесін қадағалау. 6. Ұңғымаларды химиялық өңдеудің технологиялық процесін жүргізу. 7. Параметрлерді тіркеу.</p>

		Білімдер:	
		4-разряд: 3-разрядтың білімдеріне қосымша: 1. Ұңғымаларды химиялық және термиялық өңдеу технологиясы. 2. Қызмет көрсетілетін жабдықтың, қышқыл концентрациясын анықтау, ұңғымаларды химиялық және термиялық өңдеу аспаптарының, қолданылатын бақылау-өлшеу аспаптарының нысаны және жұмыс принципі, техникалық сипаттамасы. 3. Химиялық заттармен жұмыс істеу кезіндегі еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау. 4. Химиялық өңдеуге арналған жабдықтардың жұмыс істеу принциптері және конструкциясы. 5. Химиялық ерітінділерді дайындау және қолдану ережелері. 6. Химиялық өңдеу сапасын бақылау және талдау әдістері. 7. Құжаттаманы жүргізу және орындалған операциялар бойынша есеп беру ережелері. 8. Экология негіздері және химиялық заттардың қоршаған ортаға әсері. 9. Төтенше жағдайлардың алдын алу және жою әдістері. 10. Бақылау-өлшеу құралдарымен жұмыс істеу негіздері.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Зейінділік Жауапкершілік Төзімділік Жоғары жұмыс қабілеттілігі Ерекше сақтық		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	Қарастырылмаған		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	4	Ұңғымаларға қызмет көрсету жөніндегі техник	
18. Кәсіптің карточкасы «3.1. Ұңғымаларды күрделі және жер асты жөндеулерге дайындаушы оператор»:			
Топтың коды:	8112-7		
Қызмет атауының коды:	8112-7-003		
Кәсіптің атауы:	3.1. Ұңғымаларды күрделі және жер асты жөндеулерге дайындаушы оператор		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	3.1		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	6-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (6-шығарылым) бекіту туралы" 2018 жылғы 21 қыркүйектегі № 401 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 15 қазанда № 17548 болып тіркелді. Ұңғымаларды күрделі және жерастында жөндеуге дайындау жөніндегі оператор 2-4 разряд		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	Біліктілік:
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Кәсіптік даярлау, тиісті мамандық бойынша біліктілік аттестатының болуы.		
Формалды емес және информформалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		

Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8112-8-002 - Ұңғымаларды зерттеу операторы	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Ұңғымаларды жерастында жөндеу жұмыстарына дайындық.	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Ұңғымаларды жөндеуге дайындау жұмыстарын жүргізу
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Ұңғымаларды жөндеуге дайындау жұмыстарын жүргізу	Дағды 1: Ұңғымаларды жөндеуге дайындау бойынша алдынала жұмыстар	Машықтар:
		2-3 разряд: Біліктілігі анағұрлым жоғары ұңғымаларды күрделі және жерасты жөндеуге дайындау жөніндегі оператордың басшылығымен жұмыс істеген кезде – 2-разряд 1.Таль жүйесін жарақтау және жарақсыздандыру жұмыстарын орындау, таль блогын, ілмені ілу және босату. 2.Тартпалы таспаларды, кронблок таспаларын, тартқыларды ауыстыру. 3. Трубаларды ластан және парафиннен тазарту және жуу, забой жаны аумағын өңдеу процесіне дайындау жұмыстарын орындау. 4. Еденді, көпіршелер мен марш баспалдақтарын жөндеу. 5. Трубалар мен штангаларды сұрыптау, муфталарды, сақиналар мен ниппельдерді бұрау және бұрап алу. 6.Трубалар мен штангаларды төсеу. 7. Қажетті реагенттерді, ерітінділерді, сұйықтарды жасауға қатысу. 8. Ұңғымаларды жөндеуге дайындау жөніндегі такелаж, ағаш ұстасы, слесарлық және топырақ жұмыстарын орындау. 9. Жылжымалы көтеру құрылғылары (мұнараларды, мачталарды) мен агрегаттардың орнын ауыстыру, орнату, ұңғымаларды тексеру және орталандыру, ұңғымаларды жер астында және күрделі жөндеу алдында тұншықтыру.
		Білімдер:
		2-3 разряд: 1.Ұңғымаларды жер астында және күрделі жөндеу кезінде қолданылатын жабдықтың, агрегаттардың, материалдардың, құралдар мен реагенттердің нысаны мен түрлері. 2.Таль жүйесінің жарақтары түрлері, көтеру құрылғылары (мұнараларды, мачталарды) және оларды бекіту қағидалары. 3.Такелаж, ағаш ұстасы және слесарлық жұмыстардың негізгі түрлері. 4.Тиеу-түсіру жұмыстары кезінде қолданылатын негізгі құрылғыларды, ұңғымаларды жер астында және күрделі жөндеу түрлері. 5. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды	

	Дағды 2: Ұңғымаларды жөндеуге дайындау бойынша негізгі жұмыстарды жүргізу	Машықтар:	
		4-разряд: 2 және 3-разрядтардың біліктілігіне қосымша: 1. Жылжымалы құрылғылар (мұнаралар, мачталар) мен агрегаттарды орнату, тексеру және орталандыру. 2. Штангаларды ілуге арналған жабдықты және балансир ұшын бұруға арналған құрылғыларды тексеру және монтаждау, ақауларын жою. 3. Ұңғымаларды өшіруге арналған түрлі ерітінділерді жасау. 4. Ұңғымаларды жер астында және күрделі жөндеу алдында өшіру және разрядтау процесін, жөндеуден кейінгі қорытынды жұмыстарды жүргізу.	
		Білімдер: 4-разряд: 2-3-разрядтардың біліктеріне қоса: 1. Ұңғымаларды жер астында және күрделі жөндеу технологиясы. 2. Жер астында және күрделі жөндеу кезінде қолданылатын жабдықтың, агрегаттардың нысаны, түрлері мен техникалық сипаттамасы. 3. Ұңғымалар сағасындағы көтеру құрылғыларын орнату және орталандыру қағидалары. 4. Мұнара монтаждау жұмыстарын жүргізу қағидалары. 5. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Зейінділік Жауапкершілік Төзімділік Биіктік қорқынышының болмауы Жақсы қозғалыс координациясы		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	Қарастырылмаған		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	3	Ұңғымаларды күрделі жөндеу бұрғылаушысының көмекшісі	
	4	Ұңғымаларды күрделі жөндеуді бұрғылаушы	
19. Кәсіптің карточкасы «Ұңғымаларды жер астында жөндеу операторы»:			
Топтың коды:	8112-6		
Қызмет атауының коды:	8112-6-002		
Кәсіптің атауы:	Ұңғымаларды жер астында жөндеу операторы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	6-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (6-шығарылым) бекіту туралы" 2018 жылғы 21 қыркүйектегі № 401 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 15 қазанда № 17548 болып тіркелді. Ұңғымаларды жерастында жөндеу операторы (7 разряд)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Жұмыс өтілі кем дегенде 6 ай		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		

Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8112-5-002 - Жер қабаты қысымын ұстаушы оператор	
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай және газ өндіру ұңғымаларында ағымдағы жөндеу көлемінде жерастында жөндеу.	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Ұңғымаларға жерастында жөндеу жүргізу
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Ұңғымаларға жерастында жөндеу жүргізу	Дағды 1: Ұңғыма жабдығын, ұңғыма мен кенжардың қабырғаларын әртүрлі шөгінділерден (парафин, гидратты тығындар, тұздар, коррозия өнімдері) тазарту	Машықтар:
		<p>Разряд 7:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тереңдік сорғысы мен плунжердің төменгі клапанын жуу. 2. Газ және құм зәкірлерін бөлшектеу және тазалау. 3. Ұңғымаларды құм тығындардан, балшықты ерітіндіден жуу, тазалау, ұңғымаларды ыстық мұнаймен және өзге де химиялық реагенттермен жуу. 4. Ұңғыма оқпанындағы гидратты тығындарды жою, пайдалану ұстыны мен сорғы-компрессор трубаларын парафиннен, тұз бен шайыр шөгінділерінен тазарту. 5. Бір қатарлы және екі қатарлы лифтілерді, парафинделген трубаларды, тереңдік сорғыларын, бөліп пайдалану жабдығын, газлифті клапандарын ауыстыру. 6. Забойды уата отырып ұңғымаларды шаблондау. 7. Ұңғымаларды жерасты жөндеумен байланысты тиеу-түсіру жұмыстарына қатысу . 8. Газ және мұнай суының тікелей және жанама белгілері бар ұңғыманың аузын тығыздау. 9. Құбырлар мен сорғы штангаларының ұзындығын өлшеу және санын есептеу. 10. Ұңғымаларды жөндеу бойынша параметрлерді бақылау жүйесін бақылау. 11. Тереңдігі 3000 метрден астам ұңғыманы, тереңдігі 2000 метрден астам жазық ұңғымаларды немесе газлифт әдісімен пайдаланылатын ұңғыманы жер астында жөндеу кезінде жұмыстар жүргізу.

	<p>Білімдер:</p> <p>Разряд 7:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Көтеру құрылғыларын (мұнараны, мачтаны), таль жүйесі мен оның элементтерін пайдалану қағидалары, олардың құрылысы мен нысаны. 2. Сорғы-компрессор трубалары мен штангаларын, кабель орағышты, салмақ индикаторын механикалық бұрау және бұрап алуға арналған автоматтардың құрылысы мен жұмыс қағидаты. 3. Көтеру-түсіру операцияларын механикаландыру және автоматтандыру құралдарының нысаны мен құрылысы, гидро- және пневможүйелер туралы негізгі мәліметтер. 4. Көтерілетін жүгіне қарай таль жүйесін пайдалану тәсілдері және оларды жарақтандыру есебі, канат жұмыстарын орындау кезіндегі шекті жүктеме және жылдамдық. 5. Түрлі жарақтандыру мен түрліше ұңғыма жабдығы кезінде трубалар мен штангаларды көтеріп түсірудің шекті жылдамдығы. 6. Құм тығынын жуу процесінің есебі, еңбекті ұйымдастырудың қолданыстағы нұсқаулық карталары. 7. Шығарындыларға қарсы жабдықтарды басқару қағидалары. 8. Газ-мұнай көрінісінің басталу белгілерін анықтау. 9. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>Ұсынылмайды</p>
<p>Дағды 2: Ұңғымалық және сағалық жабдықтың жұмысқа қабілеттілігін қалпына келтіру және ұңғыманы пайдалану режимін өзгерту</p>	<p>Машықтар:</p> <p>Разряд 7:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ұңғымаларды ату жұмыстарына және геофизикалық зерттеулерге дайындау. 2. Қабылдау клапандары мен кескіштерді орнату және алу. 3. Циркуляциялық механикалық клапандарды жабу және ашу, ұңғымалардың жерасты жабдықтарын престеуді жүзеге асыру. 4. Әр түрлі пайдалану тәсілдері кезінде ұңғымалардың сағалық жабдықтарын жинау және бөлшектеу. 5. Құрал-жабдықтар мен құрал-саймандарға, салмақ индикаторына профилактикалық күтім жасауды жүзеге асыру. 6. Ұңғыманы пайдаланудың бір тәсілінен екіншісіне ауыстыру. 7. Тереңдік сорғылардың батырылуын өзгертуді, үзіктерді, штангалардың бұрауларын жоюды, құрал мен сымдарды алу бойынша ұстағыш жұмыстарды жүзеге асыру. 8. Айдау ұңғымаларының қабылдағыштығын қалпына келтіру және арттыру.

		Білімдер: Разряд 7: 1. Ұңғымаларды пайдалану тәсілдері, газ, мұнай және айдау ұңғымаларының конструкциялары. 2. Ұңғымаларды жер астында жөндеу кезінде қолданылатын тереңдік сорғылар, газлифті клапандар, арқанды техника. 3. Шығарындыға қарсы жабдықтың (шағын габаритті превенторлардың) құрылғысы және орнату ережесі. 4. Гидравликалық терең шығыр мен тубинг қондырғысының құрылысы, оған қызмет көрсетуді және оны басқару тәсілдері. 5. Ұңғымаларды жер астында жөндеу кезінде қолданылатын құрал- саймандардың түрлері мен пайдалану ережесі. 6. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 3: Қосалқы жұмыстарды жүргізу	Машықтар: Разряд 7: 1. Жылжымалы агрегаттарды, құрылыстарды және арқан техникасын орнату және бекіту. 2. Дайындық бригадалары жоқ кәсіпшіліктерде көтергіш құрылыстарды орнатуға және ұңғымаларды жөндеуге дайындауға байланысты барлық жұмыстарды орындау, ұңғымаларды өшіру. 3. Штепсельді ажыратқыштармен жабдықталған ұңғымаларда электр жабдықтары мен жарықтандыру аппаратурасын қосу және ажыратуды орындау. 4. Арқан техникасын басқару.
		Білімдер: Разряд 7: 1. Станок-качалканы, жарық беру аппаратурасын қосу қағидалары. 2. Барлық пайдалану тәсілдері кезінде ұңғымаларды жер астында жөндеу, игеру және сөндіру өндірісінің технологиясы. 3. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Стресс тұрақтылығы Жауапкершілік Орындаушылық Штаттан тыс жағдайлар кезінде әрекет ете білу Төзімділік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	Ұсынылмайды	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	5	Ұңғымаларды жөндеу шебері
20. Кәсіптің карточкасы «Көтергіш машинисі»:		
Топтың коды:	8112-6	
Қызмет атауының коды:	8112-6-001	
Кәсіптің атауы:	Көтергіш машинисі	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:		

БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	6-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (6-шығарылым) бекіту туралы" 2018 жылғы 21 қыркүйектегі № 401 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 15 қазанда № 17548 болып тіркелді. Көтергіш машинисі 7-8 разряд		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Пайдалы қазба кен орындарын іздеу мен барлаудың технологиясы мен техникасы	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Жұмыс өтілі кем дегенде 6 ай		
Формалды емес және информталы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8112-4-006 - Шаю агрегатының машинисі		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Көтергіштің сенімді және тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз ету.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Көтергішке қызмет көрсету	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Көтергішке қызмет көрсету	Дағды 1: Көтергішті жұмысқа дайындау және ұңғымаларды күрделі, ағымдағы жөндеу және сынамау (сынау) бойынша технологиялық процесті жүргізу	Машықтар:	
		<p>7-разряд: Тереңдігі 4000 метрден 6000 метрге дейінгі ұңғымаларда, сондай-ақ тереңдігі 1500 метрден жоғары көлдеу бағытталған ұңғымаларда жұмыс істеу кезінде.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жұмыс қабілеттілігін анықтау үшін көтергішті сырттай қарауды жүзеге асыру. 2. Көтергішті монтаждау және демонтаждау, таль жүйесін жарақтандыру. 3. Ұңғымаларды күрделі жөндеу кезінде қолданылатын қосалқы құралдарды (сорғы блогын, машина және гидравликалық кілттерді, қондырғы гидрожүйесінің превенторы мен өзге де жабдығының гидро сымдарын) монтаждау және қызмет көрсету. 4. Барлық көтеру-түсіру операциялары кезінде шығырды басқару. 5. Көтергіште (агрегатта) орнатылған күштік электр генераторды басқару. 6. Ұңғымаларды күрделі және жерасты жөндеу жұмыстарына, ұңғыма сағасын сынау және жабдықтау жұмыстарын жүргізу. 7. Көтергіш (агрегат) тіркеушісі мен механизмдерінің ақаусыз жұмыс істеуін қадағалау. 8. Көтергіш (агрегат) жұмысының журналын жүргізу. 9. Автомобильді немесе тракторды басқару, оларға май құю. 10. Көтергішті (агрегатты), автомобильді немесе тракторды ағымдағы жөндеу. 11. Қуаты 100 киловатқа дейінгі жылжымалы электр станцияларына қызмет көрсету. <p>8-разряд: Тереңдігі 6000 метрден жоғары ұңғымаларда жұмыс істеу кезінде.</p>	

	<p>Білімдер:</p> <p>7-8 разряд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мұнай мен газ, өзге де пайдалы қазбаларды өндірудің технологиялық процесі. 2. Ұңғымалардың конструкциясы, ұңғыманы сынау жөніндегі жұмыстың түрлері мен технологиялық процесі. 3. Көтергіш трактордың, жылжымалы агрегаттың, қолданылатын механизмдердің, құрылғылардың, таль жүйелерінің техникалық сипаттамасы мен пайдалану қағидалары. 4. Күрделі, ағымдағы жөндеулердің технологиялық процесі мен түрлері, әдістері, жанар-жағармай материалдарының сұрыптары мен түрлері. 5. Электр техникасы мен слесарь ісі негіздері, қозғағышты, көтеру шығырларының трансмиссиялары мен қозғалыс бөліктерін жөндеу тәсілдері. 6. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>Ұсынылмайды</p>
<p>Дағды 2: Жүк көтеру жабдығын қауіпсіз және тиімді түрде басқару және оларға техникалық қызмет көрсету</p>	<p>Машықтар:</p> <p>7-8 разряд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жүк көтеру жабдығын жұмысқа дайындау, оның ішінде оның техникалық жағдайын тексеру. 2. Көтергіш жабдықтар мен керек-жарақтарды орнату және бөлшектеу. 3. Көтеру жұмыстары кезінде жүкшығырды басқару. 4. Жүк көтеру жабдығын жұмыс параметрлерін бақылау (қысым, жылдамдық, жүктеме). 5. Көтергіш қондырғыларға техникалық қызмет көрсету және ұсақ жөндеу жұмыстарын жүргізу. 6. Жүк көтеру жабдығы жұмысы және орындалған жұмыстар бойынша құжаттаманы жүргізу. 7. Көтергіш механизмдермен жұмыс істегенде қауіпсіздік ережелерін сақтау. 8. Төтенше жағдайларға ден қою және оларды жою шараларын қабылдау. 9. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша брифингтерге қатысу. 10. Тазалау және майлауды қоса алғанда, көтергіш жабдыққа техникалық қызмет көрсету. 11. Операциялар кезінде топтың басқа мүшелерімен үйлестіруді қамтамасыз ету.

		Білімдер:	
		7-8 разряд: 1. Көтергіш қондырғылардың конструкциясы және жұмыс істеу принципі. 2. Материалдар мен құралдарды түсіру және көтерудің технологиялық процестері. 3. Көтергіш механизмдермен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік ережелері мен нормалары. 4. Көтергіш құрылғылар мен олардың құрамдас бөліктерінің техникалық сипаттамалары мен сипаттамалары. 5. Көтергіш жүйелерде қолданылатын гидравлика және механика негіздері. 6. Көтергіш қондырғылардың ақауларын диагностикалау және жою әдістері. 7. Жүк көтеру жабдығы жұмысы бойынша құжаттаманы және есептілікті жүргізу ережелері. 8. Көтергіш қондырғылармен жұмыс істеу кезіндегі электр қауіпсіздігінің негіздері. 9. Басқа мамандармен және қызметтермен өзара әрекеттесу принциптері. 10. Әртүрлі климаттық жағдайларда жүк көтеру жабдығының жұмыс істеу шарттары.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Зейінділік Жауапкершілік Бақылаушылық Сақтық Төзімділік		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	Қарастырылмаған		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	4	Ұңғымаларды жөндеу шебері (күрделі, жерасты)	
	5	Бас инженер	
21. Кәсіптің карточкасы «4.1. Ұңғымаларды күрделі жөндеу бұрғылаушысы»:			
Топтың коды:	8112-7		
Қызмет атауының коды:	8112-7-001		
Кәсіптің атауы:	4.1. Ұңғымаларды күрделі жөндеу бұрғылаушысы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	4		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	4.1		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	6-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (6-шығарылым) бекіту туралы" 2018 жылғы 21 қыркүйектегі № 401 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 15 қазанда № 17548 болып тіркелді. Ұңғымаларды күрделі жөндеу бұрғылаушысы 5-6 разряд		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (орта деңгейдегі маман)	Мамандық: Мұнай және газ ұңғымаларын бұрғылау және бұрғылау жұмыстарының технологиясы	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Бұрғылаушының көмекшісі ретінде жұмыс өтілі 1 жылдан кем емес.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8111-1-001 - Теңіздегі қалқығыш бұрғылау агрегатының бұрғылаушысы		

Қызметтің негізгі мақсаты:	Ұңғымаларды күрделі жөндеу кезінде технологиялық және қосалқы жабдықтар мен бақылау-өлшеу құралдарына қызмет көрсету және пайдалану.	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Ұңғымаларға күрделі жөндеу жүргізу кезінде технологиялық және қосалқы жабдықтарды бақылауды, қызмет көрсетуді және пайдалануды жүзеге асыру 2. Ұңғымаларды кенжар маңындағы аймақты өңдеу, геофизикалық және жөндеу-оқшаулау жұмыстарын жүргізуге дайындау
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Ұңғымаларға күрделі жөндеу жүргізу кезінде технологиялық және қосалқы жабдықтарды бақылауды, қызмет көрсетуді және пайдалануды жүзеге асыру	Дағды 1: Ұңғымаларды күрделі жөндеуге дайындық және қорытынды жұмыстарды жүзеге асыру	Машықтар:
		5-разряд: күрделілігі I санаттағы және қоса алғандағы тереңдігі 1500 метрге дейінгі ұңғымада жұмыс істеу кезінде. 1. Көтергіш агрегаттың, жабдықтың, айлабұйымдардың, құралдардың техникалық жағдайын тексеру және оларды жұмысқа дайындау. 2. Діңгекті көтеру және ортаға дәл келтіру, зәкірлерді сынау. 3. Ұңғыманы жөндеу барысында таль жүйесін жабдықтау және тарату және оны қайта жабдықтау. 4. Өртүрлі пайдалану тәсілдері кезінде ұңғыманың сағалық жабдықтарын жинау және бөлшектеу. 5. Шегендеу, бұрғылау және сорғы-компрессорлық құбырларды және штангаларды түсіру және көтеру. 6. Бұрғылау және ұстау құралдарын жинау және бөлшектеу. 7. Дайындалған бригадалар болмаған жағдайда көтергіш құрылғыларды орнатуға және ұңғымаларды жөндеуге дайындауға байланысты барлық жұмыстарды (қосалқы жұмыстар, сөндіру жұмыстар) орындау. 8. Геофизикалық жұмыстарды жүргізу үшін ұңғыма оқланын дайындау және сағаның жабдықтарын орнату. 9. Ұңғымаларды жөндеу бойынша параметрлерді бақылау жүйесін бақылау. 10. Жұмыс орнында өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі талаптарды, өрт қауіпсіздігі талаптарын, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдарын және басқаларын сақтау. 6-разряд: күрделілігі I санаттағы және қоса алғандағы тереңдігі 1500 метрден 4000 метрге дейінгі ұңғымада жұмыс істеу кезінде.
		Білімдер:
		5-6 разряд: 1. Ұңғымалардың конструкциялары, жүргізілетін жөндеу жұмыстарының сипаты мен ерекшеліктері және оларды орындаудың технологиялық тәртібі. 2. Ұңғымаларды күрделі жөндеу бойынша жұмыстарды өндіру технологиясы, ұңғымаларды бұрғылау және игеру, мұнай және газ өндіру процестерінің технологиясының негіздері. 3. Негізгі және қосалқы бұрғылау жабдықтарының, қолданылатын бақылау-өлшеу аспаптарының, шағын механизация элементтерінің, шығарындыға қарсы жабдықтардың (превенторлардың) типтері. 4. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
Дағдыны тану мүмкіндігі:		Ұсынылмайды
Дағды 2:		Машықтар:

Ұңғымаларды күрделі жөндеудің технологиялық процесін жүргізу

5-6 разряд:

1. Ұңғымаларды шеткі және конустық мөрлермен немесе шаблондармен тексеру.
2. Газ, газ конденсаты және мұнай ұңғымаларының сүзгілерін орнату және жуу, «колтюбинг» типті қондырғыларды пайдалана отырып жөндеу жұмыстарын жүргізу технологиясын пайдалану, агрессивті және қышқыл газдарын (күкіртті сутегі, көмірқышқыл газы және басқалары) ашқан және пайдаланатын ұңғымаларды жою, екі оқпанмен «ескі ұңғымаларды» қалпына келтіру.
3. Цемент көпірлерін орнату және бұрғылау.
4. Электр орталықтан тепкіш сорғыны орнату үшін және кондукторлардың бойымен шурфтарды, пайдалану бағаналарының бұрауларын және бұрауларын қажетті интервалда бұрғылау.
5. Мұнай, газ және айдамалау ұңғымаларында күрделі оқшаулау және ұстау жұмыстарын орындау.
6. Құмды тығындарды, тұз шөгінділерін жуу және бұрғылау.
7. Технологиялық процестерді жүргізу: ұңғыма бағанасында жаңа ұңғыманы кесу, жаңа ұңғыманы көлбеу-бағытталған бұрғылау және кеңейту, пайдалану бағандарын түсіру, ұңғыма кенжарын қышқыл және термиялық өңдеу, Ұңғымаларды тереңдету, колоннаны пайдалану учаскелерін кесу, су оқшаулау жұмыстары, Пакерлер мен тіреу якорьларын орнату және көтеру, ұңғымада қалған заттарды фрезерлеу және оларды алу, әр түрлі көп компонентті ерітінділер мен тұншықтырғыш сұйықтықтардың қажетті параметрлерін дайындау және қолдау, кенжар қабаттына құюға арналған құрамдарды блоктау, ұңғымада тампонаждық жұмыстарды дайындау және жүргізу, ұңғыманы колонналарды, түсіру және айдау желілерін сығымдауға дайындау, мұнай, газ және айдау ұңғымаларын сынау, шағын габаритті шығарындыға қарсы жабдықтарды (превенторды), бұрылыстарды, жұмыс құбырларын, жуу сорғыларын монтаждау және бөлшектеу.
8. Тікелей ұңғымада жабдықтар мен аспаптарға ағымдағы жөндеу жүргізу, жарықтандыру аппаратурасын, механизмдерді ажырату және қосу, штепсельдік қосқыштар болған кезде құбырларды бұрау және бұрау.
9. Гидравликалық жару және гидропескоструйной перфорация, пайдалану колоннасының герметикалығын әртүрлі әдістермен жою, колоннааралық ағындарды жою, сағалық Пакерлерді, ұңғымалардың жабдықтарын қиыршық тас кенжар сүзгілерімен тексеру және ауыстыру процесін жүргізу.
10. Пайдалану бағанының герметикалығын қысу, деңгейін төмендету және механикалық және гидравликалық Паркердің көмегімен тексеру.
11. Сілтілермен, қышқылдармен өңдеу арқылы кенжар қабаттарын блоктан шығарыңыз.
12. Ұңғымаларды, оның ішінде азот-күшейткіш кешендерді пайдалана отырып игеру.
13. Сынақ айдау әдісімен қабаттың қабылдағыштығын анықтау бойынша жұмыстар жүргізу.
14. Картограммаларды орнату және тіркеуші электрондық шығын өлшегіш пен манометрдің көрсеткіштерін бақылау.
15. Ұңғыма сағасын байлау арматурасына қызмет көрсету және жөндеу.
16. Ұңғымаларды пайдаланудың әртүрлі әдістерімен игеру кезінде, ұңғымаларды жөндеудің арқан әдістерін жүргізуде зерттеу жұмыстарын жүргізу.

Білімдер:

5-6 разряд:

1. Мұнай өндіруді қарқындрату әдістері, оқшаулау және ұстау жұмыстарын жүргізу ережесі, жұмыс орындарын ұйымдастырудың үлгілік жобалары және еңбектің озық және қауіпсіз тәсілдерінің карталары, көтергіш құрылғылар мен механизмдердің конструкциясы, құрылысы, жұмыс принципі, техникалық сипаттамасы және пайдалану ережесі.

2. Саз ерітінділерін, тампонирлейтін қоспалар мен химиялық реагенттерді дайындау, ұңғымада құмды және тұзды тығындарды тазалау және бұрғылау тәсілдері.

3. Бұрғылау ерітінділерінің тығыздығын және су қайтарғыштығын анықтау әдістері, ұңғымаларды сөндірген кезде басқыш сұйықтықтың параметрлерін таңдау, штангалық және электр орталықтан төпкіш сорғылардың конструкцияларының типтері, негізгі өлшемдері, рұқсат етілген тозғыштығы және ұңғымаларды күрделі жөндеу кезінде қолданылатын құбырлардың, жабдықтардың беріктілік коэффициенті, ұңғымалардың жаңа оқпанын кесу, көлбеу бағытталған бұрғылау және бұрғы құралы мен ауытқушылықтарды визирленген түсіру технологиясы.

4. Аспапты және ауытқушылықтарды кенжарға отырғызуды анықтау әдісі, ұңғыма кенжарын қышқыл және термиялық өңдеу өндірісінің ережесі, қолданылатын бұрандалы қосылыстардың стандарттары.

5. Ұңғымалардағы бағаналар мен басқа да заттардың жағдайын баспа бедері бойынша айқындау тәсілдері, гидравликалық үзу және гидроқұм ағынды перфорациялаудың әр түрлі технологиялық схемалары кезінде жабдық пен ұңғыма сағасын байлау схемасы, айдалатын сұйықтықтар мен құм тасығыштардың құрамы мен дайындау тәсілдері, сұйықтықтар мен құмның қажетті мөлшерін есептеу, гидротүсірілімдер кезінде қолданылатын жабдықтар мен бақылау-өлшеу аспаптарының техникалық сипаттамасы, ұңғымаларды игеру әдістері, бұрғылау жабдығын байлау схемасы.

6. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.

Дағдыны тану мүмкіндігі:

Ұсынылмайды

Еңбек функциясы 2:
Ұңғымаларды кенжар маңындағы аймақты өңдеу, геофизикалық және жөндеу-оқшаулау жұмыстарын жүргізуге дайындау

Дағды 1:
Өндірістік жағдайларды
ескере отырып, жекелеген
операцияларды орындау

Машықтар:

5-6 разряд:

1. Айдау желісін гидравликалық сынақтарын жүргізу.
2. Пайдалану колоннасын адымдық нығыздауды жүргізу.
3. Химиялық композицияларды қауіпсіз дайындау тәсілдерін пайдалану.
4. Кенжар маңы аймағын өңдеуге жабдықтар, құрал-сайман дайындау.
5. Кенжар маңы аймағын өңдеу кезінде құбыр бағанасының төменгі жағын жинақтауды және түсіруді жүзеге асыру.
6. Ұңғымада кенжар маңы аймағын өңдеу үшін ерітінділерді дайындау.
7. Регламентке сәйкес сынама алуды жүзеге асыру.
8. Жабдықты ұңғыма сағасына орналастыру.
9. Тампонаждық материалдарды дайындау.
10. Сөндіру сұйықтықтарының, сазды және цемент ерітінділерінің қажетті параметрлерін дайындау және ұстау процесін жүзеге асыру.
11. Цемент көпірін орнату сапасын анықтау бойынша жұмыстар жүргізу.
12. Жабдықтарды, құрал-саймандарды игеруге дайындау, бағыттаушы роликті және лубрикаторды свабирлеу кезінде бөлшектеу (монтаждау) жүргізу.
13. Игеру кезінде ұңғымалар мен технологиялық сұйықтықтардың параметрлерін бақылауды жүргізу.
14. Ұңғыманы азот-бустерлік қондырғымен компрессиялауды жүргізуге дайындық жұмыстарын жүргізу.
15. Қабатты гидроүзуді жүргізуге дайындық жұмыстарын жүргізу.

	<p>Білімдер:</p> <p>5-6 разряд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пайдалану колоннасын адымдық нығыздау қағидалары мен регламенттері. 2. Геофизикалық және жарылыс жұмыстарын жүргізуге арналған технологиялық регламент. 3. Ұңғымаларды гидродинамикалық және геофизикалық зерттеу негіздері. 4. Қабаттың забой маңы аймағын өңдеу түрлері. 5. Ұңғыманың сағасына жабдықты орналастыру схемасы. 6. Химиялық реагенттерді сақтау ережесі және дайындау реті. 7. Қабаттың забой маңы аймағын өңдеу жөніндегі нұсқаулықтар. 8. Жөндеу-оқшаулау жұмыстарын жүргізу жоспары. 9. Жөндеу-оқшаулау жұмыстарын жүргізуге арналған технологиялық регламент. 10. Тампонаждық материалдар мен қоспалардың түрлері мен қасиеттері. 11. Цементтеу бастиегіне және бекіту арматурасына қойылатын талаптар. 12. Ұңғымаларды игеру түрлері. 13. Ұңғыманы игеру жөніндегі технологиялық регламент. 14. Сорғы агрегаттарының, газ-бустерлік қондырғылардың, свабирлеуші қондырғылардың техникалық сипаттамалары. 15. Мұнай және газ өнеркәсібіндегі ұңғымаларды салу және жөндеу кезіндегі газ-мұнай-су бөлінулері мен ашық атқыламаларды алдын алу жөніндегі нұсқаулықтар. 16. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>Ұсынылмайды</p>
<p>Дағды 2: Ұңғымаларды жөндеу кезіндегі асқынулар мен апаттарды жою</p>	<p>Машықтар:</p> <p>5-6 разряд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Газ, мұнай және су көріністерінің басталуын анықтау. 2. Ұңғыма сағасын атқылаудың алдын алу құралдарының көмегімен пломбалауды және бригада/ауысым/вахта мүшелерінің әрекетінің дұрыстығын «Жарқырау» дабылы және газ, мұнай және су енуін жою. 3. Жарылыстың алдын алу құралдары мен құрылғыларын тұрақты өзіндікте ұстау. 4. Бұрғылау жұмыстары кезінде ұңғымадағы сұйықтық деңгейін бақылау. 5. Ұңғымадағы апаттар мен асқынулардың алдын алу шараларын жүзеге асыру. 6. Сорғы мен компрессор құбырларына рұқсат етілген жүктемені асырмай, тұрып қалған құралды жаяу босату. 7. Кептеліп қалған дақтарды жою кезінде химиялық және технологиялық сұйықтықтарды қолдану. 8. Гидравликалық және механикалық роторларды, әмбебап машина кілттерін орнату және пайдалану.

		Білімдер: 5-6 разряд: 1. Ұңғымаларды күрделі жөндеу кезіндегі асқынулардың себептері мен түрлері. 2. Газ, мұнай және судың пайда болу себептері мен белгілері. 3. Ұңғымаларды жөндеу бригадасының газдың, мұнайдың және судың енуі кезіндегі шұғыл әрекеттері туралы нұсқаулар. 4. Сұйықтықтың енуін жою әдістері. 5. Технологиялық және қоймалық жабдықтың кептелуін жою әдістері мен техникалық құралдары. 6. Ұңғымалар сағасына сұйықтықтың төгілуі кезінде қажетті жабдықты орнату технологиялары және оны қолдану. 7. Негізгі және қосалқы бұрғылау жабдығының түрлері, қолданылатын бақылау-өлшеу аспаптары, шағын көлемді механикаландыру элементтері, жарылулардың алдын алу құралдары (профилакторлар). 8. Ұңғымалардағы мұнай-газ шығарындыларымен және асқынуларымен күресу әдістері мен тәсілдері, ұңғымаларды игеруге арналған блоктау және блоктан шығару композицияларының көпкомпонентті ерітінділерін дайындау әдістері, өндірістік қаптаманың ағуын және корпус аралық ағындарды жою технологиясы, сондай-ақ ұңғымалардың жұмыс принципі, бұл жағдайда қолданылатын жабдықты, өндірістік орауыштардың конструкциясын, олардың түрлері мен алу әдістерін, су ағындарын жою және механикалық қоспаларды кетіру үшін жабдықтарды пайдалану әдістері. 9. Ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Зейінділік Жауапкершілік Дербестік Тұрақтылық Төзімділік	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	МЕМСТ 12.2.088-83 «Еңбек қауіпсіздігі стандарттарының жүйесі. Ұңғымаларды өңдеуге және жөндеуге арналған жер үсті жабдықтары. Жалпы қауіпсіздік талаптары».	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	5	Ұңғымаларды жөндеу шебері (күрделі, жерасты)
	6	Ұңғымаларға қызмет көрсету жөніндегі инженер
	6	Ұңғымаларды бұрғылаудағы (күрделі жөндеудегі) күрделі жұмыстар жөніндегі инженер
	6	Ұңғымаларды жөндеу жөніндегі Супервайзер (күрделі, жерасты)
	6	Ұңғымаларды күрделі және жерасты жөндеу учаскесінің бастығы
22. Кәсіптің карточкасы «3.2. Ұңғымаларды химиялық өңдеу операторы»:		
Топтың коды:	8112-9	
Қызмет атауының коды:	8112-9-007	
Кәсіптің атауы:	3.2. Ұңғымаларды химиялық өңдеу операторы	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3	
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	3.2	

БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	6-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (6-шығарылым) бекіту туралы" 2018 жылғы 21 қыркүйектегі № 401 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 15 қазанда № 17548 болып тіркелді. Ұңғымаларды химиялық өңдеу жөніндегі оператор 5 разряд		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Жұмыс өтілі кем дегенде 6 ай және/немесе кәсіби дайындық.		
Формалды емес және информформалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8112-2-005 - Мұнай және газ өндіру жөніндегі оператор		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Ұңғымаларды химиялық өңдеу есебінен ұңғыманың кенжарына өндірілетін флюидтің ағынын қамтамасыз ету.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Ұңғымаларды химиялық өңдеу есебінен ұңғымаларға сұйық және газ ағынын қарқындату	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Ұңғымаларды химиялық өңдеу есебінен ұңғымаларға сұйық және газ ағынын қарқындату	Дағды 1: Ұңғымаларды химиялық өңдеудің технологиялық процесін жүргізу	Машықтар:	
		5-разряд: 3 және 4-разрядтардың біліктілігіне қосымша: 1. Ұңғымаларды химиялық өңдеу жөніндегі технологиялық процесті жүргізу және жұмысты үйлестіру. 2. Айдалатын сұйықтың параметрлерін есептеу. 3. Желілердің герметикалығын престоу, ұңғымалардың қабылдауыштығын анықтау. 4. 100 атмосфераға дейінгі қысым кезінде химиялық реагенттерді айдау. 5. Сұйықтың агрегат сорғысына берілуін реттеу. 6. Аспаптарды ұңғыма сағасына орнату, оларды сағалық арматурамен қосу. 7. Ұңғымаларды динамометрлеуді жүргізу. 8. Автоматика және телемеханика құралдарын жөндеу, бастапқы элементтерді баптау. 9. Вахталық құжаттаманы жүргізу, қажет болған жағдайда бригаданы басқару, вахтаны қабылдауға және тапсыруға қатысу.	
		Білімдер:	
		5-разряд: 4-разрядтың біліктілігіне қосымша: 1. Мұнай мен газ өндіру технологиясы. 2. Ұңғымаларды химиялық өңдеу технологиясы. 3. Қызмет көрсетілетін жабдықтың, химиялық реагенттердің концентрациясын анықтау, ұңғымаларды химиялық өңдеу аспаптарының, бақылау-өлшеу аспаптарының техникалық сипаттамасы, конструкциясы мен пайдалану қағидалары. 4. Ерітінділерді дайындаудың рецептурасы мен технологиясы. 5. Химиялық реагенттерді дайындау, тасымалдау және сақтау тәсілдері, қызмет көрсетілетін аппаратураның, автоматиканың, диспетчерлеу схемасы, төмен вольтты және электротехникалық қондырғыларда жұмыс істеу қағидалары. 6. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.	

	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды	
	Дағды 2: Қауіпсіздік пен сапаны бақылауды қамтамасыз ете отырып, ұңғымаларды химиялық өңдеуді жүргізу	Машықтар:	
		5-ші разряд: 1. Белгіленген рецептуралар бойынша химиялық ерітінділерді дайындау. 2. Тиісті жабдықты пайдалана отырып, ұңғымаларды химиялық өңдеуді жүргізу. 3. Химиялық өңдеу процесінің параметрлерін бақылау (қысым, температура, концентрация). 4. Химиялық өңдеу жабдықтарын сыртқы тексеруді және техникалық қызмет көрсетуді орындау. 5. Ерітінді үлгілерін талдау және олардың сапасын бақылау. 6. Химиялық заттармен жұмыс істегенде қауіпсіздік ережелерін сақтау. 7. Өткізілген өңдеулер мен пайдаланылған материалдардың құжаттамасын жүргізу. 8. Жұмыс орнында тазалық пен тәртіпті қамтамасыз ету. 9. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша оқытуға қатысу. 10. Төтенше жағдайларға жедел ден қою және зардаптарын жою шараларын қолдану. 11. Өңдеу процестерінің тиімділігін қамтамасыз ету үшін басқа мамандармен топта жұмыс істеу.	
		Білімдер:	
		5-ші разряд: 1. Химия негіздері және ұңғымаларды өңдеуде қолданылатын химиялық реакциялар. 2. Химиялық өңдеудің технологиялық процестері және олардың ұңғыма өнімділігіне әсері. 3. Өңдеуде қолданылатын химиялық заттардың қасиеттері мен сипаттамалары. 4. Химиялық заттармен және қалдықтармен қауіпсіз жұмыс істеу ережелері. 5. Химиялық өңдеуге арналған жабдықтың құрылымы және жұмыс принципі. 6. Химиялық ерітінділердің сапасын бақылау және талдау әдістері. 7. Химиялық өңдеу саласындағы нормативтік құжаттар мен стандарттар. 8. Химиялық өңдеу жағдайында экология және қоршаған ортаны қорғау принциптері. 9. Төтенше жағдайлардың алдын алу және жою технологиялары. 10. Құжаттаманы жүргізу және орындалған жұмыстар бойынша есеп беру негіздері.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Зейінділік Жауапкершілік Төзімділік Жоғары жұмыс қабілеттілігі Ерекше сақтық		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	Талап етілмейді		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	4	Ұңғымаларды жөндеу шебері (күрделі, жерасты)	
23. Кәсіптің карточкасы «3.2. Ұңғымаларды күрделі және жер асты жөндеулерге дайындаушы оператор»:			
Топтың коды:	8112-7		
Қызмет атауының коды:	8112-7-003		
Кәсіптің атауы:	3.2. Ұңғымаларды күрделі және жер асты жөндеулерге дайындаушы оператор		

СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	3.2		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	6-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (6-шығарылым) бекіту туралы" 2018 жылғы 21 қыркүйектегі № 401 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 15 қазанда № 17548 болып тіркелді. Ұңғымаларды күрделі және жерастында жөндеуге дайындау жөніндегі оператор 5-разряд		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТЖКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Жұмыс өтілі кем дегенде 6 ай және/немесе кәсіби дайындық.		
Формалды емес және информталы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8112-2 - Мұнай және газ өндіру жөніндегі операторлар		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Ұңғымаларды жерастында жөндеу жұмыстарына дайындық.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Ұңғымаларды жөндеуге дайындау жұмыстарын жүргізу	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Ұңғымаларды жөндеуге дайындау жұмыстарын жүргізу	Дағды 1: Ұңғымаларды жөндеуге дайындау бойынша алдынала жұмыстар	Машықтар:	
		5-разряд: 2-4-разрядтардың біліктілігіне қосымша: 1. Жылжымалы құрылғылар (мұнаралар, мачталар) мен агрегаттардың орнын ауыстыру, олардың ұңғымаға орнатылуы мен орталандырылуын бақылау. 2. Ұңғымаларды жер астында және күрделі жөндеу алдында өшіру және разрядтау, жөндеуден кейін жуу. 3. Күштік және жел тартылымдарының орналасуын анықтау және орнату. 4. Жабдықты, жылжымалы құрылғылар мен агрегаттарды ұңғыманы жөндеудің берілген технологиялық процесіне орай орнату және монтаждау. 5. Біліктілігі төмен операторларға басшылық жасау.	
		Білімдер:	
		5-разряд: 2-4-разрядтардың біліктеріне қосымша: 1. Көтеру құрылғыларының орнын ауыстыру қағидалары. 2. Мұнараның қосындылары мен бөліктеріндегі ауытқуларды жою тәсілдері. 3. Ұңғымаларды түрлі ерітінділермен тұншықтыру тәсілдері. 4. Көтеру құрылғыларын (мұнараларды, мачталарды) орнынан ауыстыру бағытының схемасы. 5. Ерітінділерді дайындау тәсілдері мен оларды қолдану әдістері. 6. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды	

	<p>Дағды 2: Диагностиканы, қауіпсіздікті және жұмыстарды үйлестіруді ескере отырып, ұңғымаларды күрделі және жерасты жөндеуге дайындау</p>	<p>Машықтар:</p> <p>5-разряд: 1. Ұңғымаларды күрделі және жерасты жөндеуге дайындау, оның ішінде техникалық жағдайын талдау. 2. Ұңғымалық жабдықтың сыртқы және ішкі диагностикасын жүргізу. 3. Ұңғымаларды жөндеуге қажетті жабдықты орнату және бөлшектеу. 4. Құралдар мен жабдықтарды ұңғымаларға түсіру және көтеру процестерін басқару. 5. Құбырлардың, арматуралардың және басқа жабдықтардың жай-күйі мен жұмысқа жарамдылығын қадағалау. 6. Жөндеуге арналған материалдар мен құралдардың дұрыс сақталуын және дайындалуын қамтамасыз ету. 7. Ұңғымаларды жөндеуге дайындау бойынша құжаттаманы құрастыру және жүргізу. 8. Төтенше жағдайларды болдырмау үшін ұңғымаларды оқшаулау жұмыстарын жүргізу. 9. Жұмыстарды орындау кезінде қауіпсіздік және еңбекті қорғау ережелерін сақтау. 10. Жөндеу жұмыстарын үйлестіру үшін басқа мамандармен өзара әрекеттесу. 11. Жөндеу жұмыстарын жоспарлауға және ұйымдастыруға қатысу.</p>
		<p>Білімдер:</p> <p>5-разряд: 1. Ұңғымаларды күрделі және жерасты жөндеуге дайындаудың технологиялық процестері. 2. Жөндеу процесінде қолданылатын жабдықтың құрылымы және жұмыс принципі. 3. Ұңғымалар мен жабдықтардың жағдайын диагностикалау және бағалау әдістері. 4. Жөндеу жұмыстары кезіндегі қауіпсіздік ережелері мен нормалары. 5. Жөндеуге қолданылатын материалдардың техникалық сипаттамалары мен сипаттамалары. 6. Құралдарды құдықтарға түсіру және көтеру технологиялары. 7. Құжаттаманы жүргізу және орындалған жұмыстарды есепке алу ережелері. 8. Төтенше жағдайларды басқару және олардың зардаптарын жою негіздері. 9. Қауіпсіздікті қамтамасыз ету үшін ұңғымаларды оқшаулау әдістері. 10. Басқа мамандармен және қызметтермен өзара әрекеттесу негіздері.</p>
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Зейінділік Жауапкершілік Төзімділік Биіктік қорқынышының болмауы Жақсы қозғалыс координациясы	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	Қарастырылмаған	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	3	Ұңғымаларды жөндеу шебері (күрделі, жерасты)
	4	Ұңғымаларға қызмет көрсету жөніндегі инженер
24. Кәсіптің карточкасы «3.1. Ұңғымаларды жер астында жөндеу операторы»:		
Топтың коды:	8112-6	
Қызмет атауының коды:	8112-6-002	
Кәсіптің атауы:	3.1. Ұңғымаларды жер астында жөндеу операторы	

СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	3.1		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	6-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (6-шығарылым) бекіту туралы" 2018 жылғы 21 қыркүйектегі № 401 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 15 қазанда № 17548 болып тіркелді. Ұңғымаларды жерастында жөндеу операторы 4-разряд		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	Біліктілік:
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Жұмыс тәжірибесі жоқ		
Формалды емес және информталы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8112-2-005 - Мұнай және газ өндіру жөніндегі оператор		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай және газ өндіру ұңғымаларында ағымдағы жөндеу көлемінде жерастында жөндеу		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Ұңғымаларға жерастында жөндеу жүргізу	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Ұңғымаларға жерастында жөндеу жүргізу	Дағды 1: Ұңғымалық және сағалық жабдықтың жұмысқа қабілеттілігін қалпына келтіру және ұңғыманы пайдалану режимін өзгерту	Машықтар:	
		4-разряд: 1. Ұңғымаларды ату жұмыстарына және геофизикалық зерттеулерге дайындау. 2. Қабылдау клапандары мен кескіштерді орнату және алу. 3. Циркуляциялық механикалық клапандарды жабу және ашу, ұңғымалардың жерасты жабдықтарын престоуді жүзеге асыру. 4. Әр түрлі пайдалану тәсілдері кезінде ұңғымалардың сағалық жабдықтарын жинау және бөлшектеу. 5. Құрал-жабдықтар мен құрал-саймандарға, салмақ индикаторына профилактикалық күтім жасауды жүзеге асыру. 6. Ұңғыманы пайдаланудың бір тәсілінен екіншісіне ауыстыру. 7. Тереңдік сорғылардың батырылуын өзгертуді, үзіктерді, штангалардың бұрауларын жоюды, құрал мен сымдарды алу бойынша ұстағыш жұмыстарды жүзеге асыру. 8. Айдау ұңғымаларының қабылдағыштығын қалпына келтіру және арттыру.	

	<p>Білімдер:</p> <p>4-разряд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ұңғымаларды пайдалану тәсілдері, газ, мұнай және айдау ұңғымаларының конструкциялары. 2. Ұңғымаларды жер астында жөндеу кезінде қолданылатын тереңдік сорғылар, газлифті клапандар, арқанды техника. 3. Шығарындыға қарсы жабдықтың (шағын габаритті превенторлардың) құрылғысы және орнату ережесі. 4. Гидравликалық терең шығыр мен тубинг қондырғысының құрылысы, оған қызмет көрсетуді және оны басқару тәсілдері. 5. Ұңғымаларды жер астында жөндеу кезінде қолданылатын құрал-саймандардың түрлері мен пайдалану ережесі. 6. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Дағды 2: Қосалқы жұмыстарды жүргізу	<p>Машықтар:</p> <p>4-разряд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жылжымалы агрегаттарды, құрылыстарды және арқан техникасын орнату және бекіту. 2. Дайындық бригадалары жоқ кәсіпшіліктерде көтергіш құрылыстарды орнатуға және ұңғымаларды жөндеуге дайындауға байланысты барлық жұмыстарды орындау, ұңғымаларды өшіру. 3. Штепсельді ажыратқыштармен жабдықталған ұңғымаларда электр жабдықтары мен жарықтандыру аппаратурасын қосу және ажыратуды орындау. 4. Арқан техникасын басқару. <p>Білімдер:</p> <p>4-разряд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Станок-качалканы, жарық беру аппаратурасын қосу қағидалары. 2. Барлық пайдалану тәсілдері кезінде ұңғымаларды жер астында жөндеу, игеру және сөндіру өндірісінің технологиясы. 3. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды

	<p>Дағды 3: Ұңғыма жабдығын, ұңғыма мен кенжардың қабырғаларын әртүрлі шөгінділерден (парафин, гидратты тығындар, тұздар, коррозия өнімдері) тазарту</p>	<p>Машықтар:</p> <p>4-разряд: Күрделілігі I санаттағы ұңғыманы біліктілігі анағұрлым жоғары ұңғымаларды жер астында жөндеу операторының басшылығымен жер астында жөндеу кезінде</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Тереңдік сорғысы мен плунжердің төменгі клапанын жуу. 2.Газ және құм зәкірлерін бөлшектеу және тазалау. 3.Ұңғымаларды құм тығындардан, балшықты ерітіндіден жуу, тазалау, ұңғымаларды ыстық мұнаймен және өзге де химиялық реагенттермен жуу. 4.Ұңғыма оқпанындағы гидратты тығындарды жою, пайдалану ұстыны мен сорғы-компрессор трубаларын парафиннен, тұз бен шайыр шөгінділерінен тазарту. 5.Бір қатарлы және екі қатарлы лифтілерді, парафинделген трубаларды, тереңдік сорғыларын, бөліп пайдалану жабдығын, газлифті клапандарын ауыстыру. 6.Забойды уата отырып ұңғымаларды шаблондау. 7.Ұңғымаларды жерасты жөндеумен байланысты тиеу-түсіру жұмыстарына қатысу. 8.Газ және мұнай суының тікелей және жанама белгілері бар ұңғыманың аузын тығыздау. 9.Құбырлар мен сорғы штангаларының ұзындығын өлшеу және санын есептеу. 10. Ұңғымаларды жөндеу бойынша параметрлерді бақылау жүйесін бақылау.
		<p>Білімдер:</p> <p>4-разряд: 1.Көтеру құрылғыларын (мұнараны, мачтаны), таль жүйесі мен оның элементтерін пайдалану қағидалары, олардың құрылысы мен нысаны. 2.Сорғы-компрессор трубалары мен штангаларын, кабель орағышты, салмақ индикаторын механикалық бұрау және бұрап алуға арналған автоматтардың құрылысы мен жұмыс қағидаты. 3.Көтеру-түсіру операцияларын механикаландыру және автоматтандыру құралдарының нысаны мен құрылысы, гидро- және пневможүйелер туралы негізгі мәліметтер. 4.Көтерілетін жүгіне қарай таль жүйесін пайдалану тәсілдері және оларды жарақтандыру есебі, канат жұмыстарын орындау кезіндегі шекті жүктеме және жылдамдық. 5.Түрлі жарақтандыру мен түрліше ұңғыма жабдығы кезінде трубалар мен штангаларды көтеріп түсірудің шекті жылдамдығы. 6.Құм тығынын жуу процесінің есебі, еңбекті ұйымдастырудың қолданыстағы нұсқаулық карталары. 7.Шығарындыларға қарсы жабдықтарды басқару қағидалары. 8.Газ-мұнай көрінісінің басталу белгілері. 9.Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.</p>
	<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>Ұсынылмайды</p>
<p>Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:</p>	<p>Стресс тұрақтылығы Жауапкершілік Орындаушылық Штаттан тыс жағдайлар кезінде әрекет ете білу Төзімділік</p>	
<p>Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:</p>	<p>Қарастырылмаған</p>	

СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Ұңғымаларды жөндеу шебері	
25. Кәсіптің карточкасы «3.2. Ұңғымаларды жер астында жөндеу операторы»:			
Топтың коды:	8112-6		
Қызмет атауының коды:	8112-6-002		
Кәсіптің атауы:	3.2. Ұңғымаларды жер астында жөндеу операторы		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	3.2		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	6-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (6-шығарылым) бекіту туралы" 2018 жылғы 21 қыркүйектегі № 401 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 15 қазанда № 17548 болып тіркелді. Ұңғымаларды жерастында жөндеу операторы 5-6 разряд		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Жұмыс өтілі кем дегенде 6 ай		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8112-2-005 - Мұнай және газ өндіру жөніндегі оператор		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Мұнай және газ өндіру ұңғымаларында ағымдағы жөндеу көлемінде жерастында жөндеу.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Ұңғымаларға жерастында жөндеу жүргізу	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Ұңғымаларға жерастында жөндеу жүргізу			

<p>Дағды 1: Ұңғыма жабдығын, ұңғыма мен кенжардың қабырғаларын әртүрлі шөгінділерден (парафин, гидратты тығындар, тұздар, коррозия өнімдері) тазарту</p>	<p>Машықтар:</p> <p>5-6 разряд: 4 разрядтағы дағдыларға қосымша: 5-разряд: Күрделілігі I санаттағы немесе II санаттағы ұңғыманы біліктілігі анағұрлым жоғары ұңғымаларды жер астында жөндеу операторының басшылығымен жер астында жөндеу кезінде. 6-разряд: Күрделілігі II санаттағы ұңғыманы жер астында жөндеу кезінде.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тереңдік сорғысы мен плунжердің төменгі клапанын жуу. 2. Газ және құм зәкірлерін бөлшектеу және тазалау. 3. Ұңғымаларды құм тығындардан, балшықты ерітіндіден жуу, тазалау, ұңғымаларды ыстық мұнаймен және өзге де химиялық реагенттермен жуу. 4. Ұңғыма оқпанындағы гидратты тығындарды жою, пайдалану ұстыны мен сорғы-компрессор трубаларын парафиннен, тұз бен шайыр шөгінділерінен тазарту. 5. Бір қатарлы және екі қатарлы лифтілерді, парафинделген трубаларды, тереңдік сорғыларын, бөліп пайдалану жабдығын, газлифті клапандарын ауыстыру. 6. Забойды уата отырып ұңғымаларды шаблондау. 7. Ұңғымаларды жерасты жөндеумен байланысты тиеу-түсіру жұмыстарына қатысу. 8. Газ және мұнай суының тікелей және жанама белгілері бар ұңғыманың аузын тығыздау. 9. Құбырлар мен сорғы штангаларының ұзындығын өлшеу және санын есептеу. 10. Ұңғымаларды жөндеу бойынша параметрлерді бақылау жүйесін бақылау.
	<p>Білімдер:</p> <p>5-6-разряд: 4 разрядтағы дағдыларға қосымша:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Көтеру құрылғыларын (мұнараны, мачтаны), таль жүйесі мен оның элементтерін пайдалану қағидалары, олардың құрылысы мен нысаны. 2. Сорғы-компрессор трубалары мен штангаларын, кабель орағышты, салмақ индикаторын механикалық бұрау және бұрап алуға арналған автоматтардың құрылысы мен жұмыс қағидаты. 3. Көтеру-түсіру операцияларын механикаландыру және автоматтандыру құралдарының нысаны мен құрылысы, гидро- және пневможүйелер туралы негізгі мәліметтер. 4. Көтерілетін жүгіне қарай таль жүйесін пайдалану тәсілдері және оларды жарақтандыру есебі, канат жұмыстарын орындау кезіндегі шекті жүктеме және жылдамдық. 5. Түрлі жарақтандыру мен түрліше ұңғыма жабдығы кезінде трубалар мен штангаларды көтеріп түсірудің шекті жылдамдығы. 6. Құм тығынын жуу процесінің есебі, еңбекті ұйымдастырудың қолданыстағы нұсқаулық карталары. 7. Шығарындыларға қарсы жабдықтарды басқару қағидалары. 8. Газ-мұнай көрінісінің басталу белгілері. 9. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>Ұсынылмайды</p>

<p>Дағды 2: Ұңғымалық және сағалық жабдықтың жұмысқа қабілеттілігін қалпына келтіру және ұңғыманы пайдалану режимін өзгерту</p>	<p>Машықтар:</p> <p>5-6-разряд: 4 разрядтағы дағдыларға қосымша: 1. Ұңғымаларды ату жұмыстарына және геофизикалық зерттеулерге дайындау. 2. Қабылдау клапандары мен кескіштерді орнату және алу. 3. Циркуляциялық механикалық клапандарды жабу және ашу, ұңғымалардың жерасты жабдықтарын престеуді жүзеге асыру. 4. Әр түрлі пайдалану тәсілдері кезінде ұңғымалардың сағалық жабдықтарын жинау және бөлшектеу. 5. Құрал-жабдықтар мен құрал-саймандарға, салмақ индикаторына профилактикалық күтім жасауды жүзеге асыру. 6. Ұңғыманы пайдаланудың бір тәсілінен екіншісіне ауыстыру. 7. Тереңдік сорғылардың батырылуын өзгертуді, үзіктерді, штангалардың бұрауларын жоюды, құрал мен сымдарды алу бойынша ұстағыш жұмыстарды жүзеге асыру. 8. Айдау ұңғымаларының қабылдағыштығын қалпына келтіру және арттыру.</p> <p>Білімдер:</p> <p>5-6-разряд: 4 разрядтағы дағдыларға қосымша: 1. Ұңғымаларды пайдалану тәсілдері, газ, мұнай және айдау ұңғымаларының конструкциялары. 2. Ұңғымаларды жер астында жөндеу кезінде қолданылатын тереңдік сорғылар, газлифті клапандар, арқанды техника. 3. Шығарындыға қарсы жабдықтың (шағын габаритті превенторлардың) құрылғысы және орнату ережесі. 4. Гидравликалық терең шығыр мен тюбинг қондырғысының құрылысы, оған қызмет көрсетуді және оны басқару тәсілдері. 5. Ұңғымаларды жер астында жөндеу кезінде қолданылатын құрал-саймандардың түрлері мен пайдалану ережесі. 6. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.</p>
<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>Ұсынылмайды</p>
<p>Дағды 3: Қосалқы жұмыстарды жүргізу</p>	<p>Машықтар:</p> <p>5-6-разряд: 4 разрядтағы дағдыларға қосымша: 1. Жылжымалы агрегаттарды, құрылыстарды және арқан техникасын орнату және бекіту. 2. Дайындық бригадалары жоқ кәсіпшіліктерде көтергіш құрылыстарды орнатуға және ұңғымаларды жөндеуге дайындауға байланысты барлық жұмыстарды орындау, ұңғымаларды өшіру. 3. Штепсельді ажыратқыштармен жабдықталған ұңғымаларда электр жабдықтары мен жарықтандыру аппаратурасын қосу және ажыратуды орындау. 4. Арқан техникасын басқару.</p>

		Білімдер:	
		5-6-разряд: 4 разрядтағы дағдыларға қосымша: 1. Станок-качалканы, жарық беру аппаратурасын қосу қағидалары. 2. Барлық пайдалану тәсілдері кезінде ұңғымаларды жер астында жөндеу, игеру және сөндіру өндірісінің технологиясы. 3. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Стресс тұрақтылығы Жауапкершілік Орындаушылық Штаттан тыс жағдайлар кезінде әрекет ете білу Төзімділік		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	Қарастырылмаған		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	5	Ұңғымаларды жөндеу шебері	
26. Кәсіптің карточкасы «Көтергіш машинисі»:			
Топтың коды:	8112-6		
Қызмет атауының коды:	8112-6-001		
Кәсіптің атауы:	Көтергіш машинисі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	6-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (6-шығарылым) бекіту туралы" 2018 жылғы 21 қыркүйектегі № 401 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 15 қазанда № 17548 болып тіркелді. Көтергіш машинисі 5-6 разряд		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Пайдалы қазба кен орындарын іздеу мен барлаудың технологиясы мен техникасы	Біліктілік:
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	6-разряд үшін жұмыс өтілі кем дегенде 6 ай		
Формалды емес және информталы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8112-8-001 - Ұңғымаларды сынамалау көтергішінің машинисі		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Көтергіштің сенімді және тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз ету.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Көтергішке қызмет көрсету	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Көтергішке қызмет көрсету			

<p>Дағды 1: Көтергішті жұмысқа дайындау және ұңғымаларды күрделі, ағымдағы жөндеу және сынамау (сынау) бойынша технологиялық процесті жүргізу</p>	<p>Машықтар:</p> <p>5-6 разряд: 5-разряд: Күрделілігі I санатты және қоса алғандағы тереңдігі 1500 метрге дейінгі ұңғымаларда жұмыс істеу кезінде 6-разряд: Күрделілігі II санатты және қоса алғандағы тереңдігі 1500 метрден жоғары ұңғымаларда жұмыс істеу кезінде</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жұмыс қабілеттілігін анықтау үшін көтергішті сырттай қарауды жүзеге асыру. 2. Көтергішті монтаждау және демонтаждау, таль жүйесін жарақтандыру. 3. Ұңғымаларды күрделі жөндеу кезінде қолданылатын қосалқы құралдарды (сорғы блогын, машина және гидравликалық кілттерді, қондырғы гидрожүйесінің превенторы мен өзге де жабдығының гидро сымдарын) монтаждау және қызмет көрсету. 4. Барлық көтеру-түсіру операциялары кезінде шығырды басқару. 5. Көтергіште (агрегатта) орнатылған күштік электр генераторды басқару. 6. Ұңғымаларды күрделі және жерасты жөндеу жұмыстарына, ұңғыма сағасын сынау және жабдықтау жұмыстарын жүргізу. 7. Көтергіш (агрегат) тіркеушісі мен механизмдерінің ақаусыз жұмыс істеуін қадағалау. 8. Көтергіш (агрегат) жұмысының журналын жүргізу. 9. Автомобильді немесе тракторды басқару, оларға май құю. 10. Көтергішті (агрегатты), автомобильді немесе тракторды ағымдағы жөндеу. 11. Қуаты 100 киловатқа дейінгі жылжымалы электр станцияларына қызмет көрсету.
	<p>Білімдер:</p> <p>5-6 разряд: 1. Мұнай мен газ, өзге де пайдалы қазбаларды өндірудің технологиялық процесі. 2. Ұңғымалардың конструкциясы, ұңғыманы сынау жөніндегі жұмыстың түрлері мен технологиялық процесі. 3. Көтергіш трактордың, жылжымалы агрегаттың, қолданылатын механизмдердің, құрылғылардың, таль жүйелерінің техникалық сипаттамасы мен пайдалану қағидалары. 4. Күрделі, ағымдағы жөндеулердің технологиялық процесі мен түрлері, әдістері, жанар-жағармай материалдарының сұрыптары мен түрлері. 5. Электр техникасы мен слесарь ісі негіздері, қозғағышты, көтеру шығырларының трансмиссиялары мен қозғалыс бөліктерін жөндеу тәсілдері. 6. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.</p>
<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>Ұсынылмайды</p>

	<p>Дағды 2: Мұнай-газ өнеркәсібіндегі жүк көтергіш қондырғыларды пайдалану және техникалық қызмет көрсету</p>	<p>Машықтар:</p> <p>5-6 разряд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лифтке техникалық қызмет көрсетуді кестеге сәйкес орындау. 2. Ақауларды диагностикалау және оларды жоюды жүзеге асыру. 3. Лифт жүйелеріндегі сұйықтық деңгейін және қысымын бақылау. 4. Еңбекті қорғау ережелерін сақтай отырып, жұмыстың қауіпсіз орындалуын қамтамасыз ету. 5. Операцияларды үйлестіру үшін басқа топ мүшелерімен өзара әрекеттесу. 6. Қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқаулықтарды дайындауға және өткізуге қатысу. 7. Жұмысты аяқтағаннан кейін жүк көтеру жабдықтарын күтіп ұстау және тазалау. 8. Авариялық лифт жүйелерін жоспарлы тексеру және сынақтан өткізу. 9. Көтергіштің тиімділігін арттыру үшін жақсартуларды әзірлеуге және енгізуге қатысу. 10. Көтеру жұмыстары кезінде қолданылатын қосалқы жабдықты пайдалану. 	
		<p>Білімдер:</p> <p>5-6 разряд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Көтергіш қондырғылардың конструкциясы мен жұмыс принципін негіздері. 2. Ұңғымаларды жөндеу және қызмет көрсетудің технологиялық процестері. 3. Көтеру жұмыстарын қауіпсіз орындау ережелері мен әдістері. 4. Көтергіштерге қызмет көрсетудің техникалық шарттары мен стандарттары. 5. Көтергіш жүйелерде қолданылатын гидравлика және механика негіздері. 6. Көтергіш қондырғылар орнатылған көлік құралдарын пайдалану ережелері. 7. Көтергіштер мен қосалқы механизмдердің ақауларын диагностикалау және жою әдістері. 8. Көтергіш және қосалқы жабдықтардың техникалық құжаттамасы. 9. Электр қауіпсіздігі негіздері және электр генераторларымен жұмыс істеу ережелері. 10. Жұмыстарды орындау кезінде қоршаған ортаны қорғаудың шарттары мен талаптары. 11. Бұрғылау учаскесінде ұжымдық жұмысты ұйымдастыру және басқару негіздері. 	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Зейінділік Жауапкершілік Бақылаушылық Сақтық Төзімділік		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	Қарастырылмаған		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	4	Ұңғымаларға қызмет көрсету жөніндегі техник	
	5	Жабдықты жөндеу механик	
27. Кәсіптің карточкасы «Ұңғымаларға қызмет көрсету жөніндегі инженер (ұңғымаларды жерасты және күрделі жөндеу)»:			
Топтың коды:	2146-1		
Қызмет атауының коды:	2146-1-007		

Кәсіптің атауы:	Ұңғымаларға қызмет көрсету жөніндегі инженер (ұңғымаларды жерасты және күрделі жөндеу)		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	БТБА немесе БА-мен байланыс жоқ		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Ұңғымаға техникалық қызмет көрсету және жөндеу бойынша кемінде 3 жыл.		
Формалды емес және информталы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2146-1-008 - Ұңғымаларды опробациялау және сынақтан өткізу жөніндегі инженер		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Ұңғымаларға қызмет көрсетудің технологиялық бағдарламаларын іске асыру.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Ұңғымаларға қызмет көрсету	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Ұңғымаларға қызмет көрсету	Дағды 1: Ұңғымаларға ағымдағы қызмет көрсету және күрделі жөндеу бойынша технологиялық бағдарламаларды дайындау	Машықтар:	
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Ұңғымаларға қызмет көрсету және ҰКЖ бағдарламаларын, жоспарлары мен рәсімдерін өзірлеу және осы бағдарламалардың, жоспарлардың және рәсімдердің кәсіпшілікте сақталуын қамтамасыз ету. 2. Ұңғымаларға қызмет көрсету және ҰКЖ бағдарламаларын іске асыруда әдістемелік және практикалық көмек көрсету. 3. Кәсіпшіліктегі және мердігерлік ұйымдардың станоктарындағы жұмыстардың уақтылы және сапалы орындалуын үйлестіру. 4. Жұмысты жақсартудың жаңа процедуралары мен технологияларын енгізу. 5. Орындалған жұмыс мәселелері бойынша қажетті шолулар, пікірлер, қорытындылар дайындау. 6. Еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және экологиялық талаптардың сақталуын қамтамасыз ету. 7. Бағынысты орындаушылар үшін салауатты және қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз етуді сақтау, сондай-ақ олардың жоғарыда аталған заңнамалық және өзге де құқықтық актілер талаптарының сақталуын бақылауды жүзеге асыру. 	
		Білімдер:	
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Кәсіпорынның техникалық даму перспективасы. 2. Орындалатын жұмыстарға, бұрғылау технологиясына және ҰКЖ-ға қойылатын техникалық талаптар. 3. Техникалық-экономикалық және ағымдағы өндірістік жоспарлау тәртібі мен әдістері. 4. Қызмет орындайтын осыған ұқсас жұмыстар саласындағы үздік тәжірибе. 5. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары. 	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды	

	Дағды 2: Өндірістік процесті ұйымдастыру	Машықтар:	
		<p>1. Мердігерлердің, сервистік компаниялардың жұмысын үйлестіру.</p> <p>2. Жұмыс кестесін, бұйрықтарды, қосымшаларды, нұсқаулықтарды, карталарды, диаграммаларды және басқа да техникалық құжаттарды жасау.</p> <p>3. Ақпараттарды, техникалық деректерді, көрсеткіштер мен жұмыс нәтижелерін зерттеу және талдау, оларды жалпылау және жүйелеу, қажетті есептеулер жүргізу.</p> <p>4. Техникалық-экономикалық негіздеме жасау, қабылданатын және орындалатын шешімдерді жан-жақты негіздеу, олардың орындалу процесін дайындауға, қажетті техникалық мәліметтермен, құжаттармен, материалдармен, жабдықтармен және т.б. қамтамасыз етуге ықпал ету.</p> <p>5. Жұмыс орнында сақталатын құжаттаманы, оның толықтығы мен ұйым талаптарына және қауіпсіздік ережелеріне сәйкестігін тексеру.</p> <p>6. Жасалған жұмысты талдап, қорытындылау, орын алған кемшіліктердің себептерін анықтау және оларды жою бойынша шаралар ұсыну.</p>	
		Білімдер:	
		<p>1. Қазақстан Республикасының мұнай-газ саласына қатысты нормативтік құқықтық актілері, ұңғымаларды жерасты (күрделі) жөндеу мәселелері бойынша әдістемелік және нормативтік-техникалық материалдар.</p> <p>2. Жөндеу жұмыстарын жүргізу технологиясы.</p> <p>3. Шығарындыларды, ашық ағынды және басқа асқынуларды бақылау әдістері.</p> <p>4. Қызметтің өндірістік-шаруашылық жұмыстарына қатысты ұйымдық-өкімшілік құжаттар, нормативтік-әдістемелік материалдар.</p> <p>5. Кәсіпорынның жабдықтары және оны техникалық пайдалану ережелері.</p> <p>6. Өкімшілік және басқару.</p> <p>7. Техникалық құжаттаманы жүргізу принципі.</p> <p>8. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.</p>	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Көшбасшылық Жүйелік және аналитикалық ойлау Стресске қарсы тұру Жауапкершілік		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	ҚР СТ 1746-2008 «Мұнай және газ өнеркәсібі. Мұнай және газ ұңғымаларын қаптау жөніндегі нұсқаулық»		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	6	Ұңғымаларды жөндеу жөніндегі супервайзер (күрделі, жерасты)	
	6	Ұңғымаларды күрделі және жерасты жөндеу учаскесінің бастығы	
	6	Ұңғымаларды бұрғылаудағы күрделі жұмыстар жөніндегі инженер (күрделі жөндеу)	
	8	Бас инженер	
	7	Бас технолог	
28. Кәсіптің карточкасы «3.1. Ұңғымаларды күрделі жөндеу бұрғышысының көмекшісі»:			
Топтың коды:	8112-7		
Қызмет атауының коды:	8112-7-004		
Кәсіптің атауы:	3.1. Ұңғымаларды күрделі жөндеу бұрғышысының көмекшісі		

СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	3.1		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	6-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (6-шығарылым) бекіту туралы" 2018 жылғы 21 қыркүйектегі № 401 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 15 қазанда № 17548 болып тіркелді. Ұңғымаларды күрделі жөндеу бұрғылаушысының көмекшісі 3-4 разряд		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай және газ ұңғымаларын бұрғылау және бұрғылау жұмыстарының технологиясы	Біліктілік: -
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Жұмыс тәжірибесі жоқ		
Формалды емес және информталы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8111-1-016 - Мұнай және газ ұңғымаларын барлау және пайдалану бұрғысы бұрғылаушысының көмекшісі		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Ұңғымаларды күрделі жөндеудің технологиялық процесін жүргізу.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Ұңғымаларды күрделі жөндеу жұмыстарын жүргізу бойынша жұмыстарды жүзеге асыру	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Ұңғымаларды күрделі жөндеу жұмыстарын жүргізу бойынша жұмыстарды жүзеге асыру			

Дағды 1:
Ұңғымаларды күрделі
жөндеу бойынша дайындық
жұмыстарын орындау

Машықтар:

1. Сорғы-компрессор трубаларын және бұрғылау трубаларын салуға арналған қабылдау көпірлерінде жұмыс істеу кезінде көтергіш қондырғыларды монтаждау мен бұзуға қатысу;
  2. Циркуляциялық жүйені бақылау және оны шламнан тазарту;
  3. Жабдық пен құралдарды майлауды тексеру мен жүргізуге қатысу;
  4. Трубалар мен сорғы-штангілердің ұзындығын өлшеу және санын есептеу;
  5. Тікелей ұңғымада жабдық пен құралдарды ағымдағы жөндеу;
  6. Ұңғымада штепселдік ажырату кезінде электр жабдығы мен жарықтандыру аппаратурасын қосу және ажырату;
  7. Ұңғымаларға күрделі жөндеу жүргізу кезінде дайындық және қорытынды жұмыстарға қатысу;
  8. Тампондаушы қоспалар мен химиялық реагенттерді дайындауға, ұңғымалардың қышқылдық және гидротермиялық өңдеулерін жүргізуге, ұстау, зерттеу және ату жұмыстарын жүргізуге, ұңғымаларды игеруге, ұңғымаларды жөндеудің арқанды әдістерін жүргізуге, турбобурлар мен кенжар қозғалтқыштарын құрастыруға, бөлшектеуге және сынауға қатысу;
  9. Металл патчтарды, пайдалану және сығымдау пакерлерін, ұстак және кесу құралдарының әртүрлі түрлерін, кенжар жабдықтарын, сүзгілерді, сағалық байлауды, субұрқақ арматурасын, шығарындыларға қарсы жабдықтар мен өрт сөндіру құралдарын құрастыруға, бөлшектеуге және орнатуға, сағалық пакерлерді ауыстыруға, жоғары және төмен қысымды желілерді монтаждауға және бөлшектеуге, байлауға және сығымдауға қатысу;
  10. Жетегі бар ротордың жарамды күйін, жанармай құю сұйықтықтарының, тампондаушы қоспалар мен химреагенттердің параметрлерін бақылау;
  11. Құбырлар мен сорғы штангаларын тиеуге және түсіруге қатысу.
- Сорғы-компрессор трубалары мен бұрғылау трубаларын жинауға арналған қабылдау көпірлері мен алаңдарда жұмыс істеу кезінде:
- 3-разряд: күрделілігі I санаттағы ұңғымаларды жөндеу кезінде
- 4-разряд: күрделілігі II санаттағы ұңғымаларды жөндеу кезінде
- 5-разряд: тереңдігі 4000 м астам ұңғымалардағы жөндеу кезінде
- Сорғы-компрессор трубалары мен бұрғылау трубаларын беруге арналған жұмыс алаңында жұмыс істеу кезінде:
- 4-разряд: күрделілігі I санаттағы ұңғымаларды жөндеу кезінде
- 5-разряд: күрделілігі II санаттағы ұңғымаларды жөндеу кезінде
- 6-разряд - тереңдігі 4000 м астам ұңғымалардағы жөндеу кезінде

	<p>Білімдер:</p> <p>Разряд 3-6:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ұңғымаларды күрделі жөндеу технологиясы; 2. Ұңғымаларды күрделі жөндеу кезінде қолданылатын жабдықтардың, механизмдер мен бақылау-өлшеу аспаптарының мақсаты және пайдалану ережесі; 3. Жұмыс орындарын ұйымдастырудың үлгілік жобалары және еңбектің озық және қауіпсіз тәсілдерінің карталары; 4. Жуу сорғыларын іске қосу тәртібі, олардың құрылымы және жөндеу технологиясы; 5. Қолданылатын тампондау қоспалары, тұншығу сұйықтықтары, көп компонентті ерітінділер, суды оқшаулайтын құрамдар, химиялық реагенттер, сазды ерітінділер және оларды дайындау тәсілдері туралы мәліметтер; 6. Қышқылдармен және сілтілермен жұмыс істеу қағидалары, ұңғымаларды игеру әдістері, ұңғымаларды аспаптармен зерттеу әдістері; 7. Элеваторлардың, көтергіш ілмектердің, таль блоктарының, кронблоктардың, вертлюгтар мен арқандардың түрлері мен өлшемдері; 8. Шығарындыға қарсы жабдықты басқару ережесі; 9. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>Ұсынылмайды</p>
<p>Дағды 2: Түсіру-көтеру операцияларын жүргізу кезінде қатысу</p>	<p>Машықтар:</p> <p>Разряд 3-6:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Түтіктер мен бұрғылау құбырларын орнату бойынша үстеме жұмыстарды орындау; 2. Түсіру және көтеру жұмыстары кезінде өтпе жолдан және өтпе жолға құбырлар мен сорғыш штангаларды төсеу және беру; 3. Жолдардағы құбырлар мен сорғыш штангаларды сұрыптау; 4. Құбырлар мен сорғыш штангалардың төменгі бұрандалы ұшынан сақтандырғыш қалпақшаны бұрап алыңыз және бұраңыз; 5. Құбырлардың бұрандалы бөлігіне және сорғы штангаларына қорғаныш майын жағыңыз; 6. Түтік және бұрғылау құбырларын жеткізу бойынша жұмыс алаңында жұмыс істеу кезінде жоғары және төмен қысымды желілерді монтаждау және демонтаждау, құбырларды және қысымды сынауды жүргізу; 7. Шаю сорғыларының жұмыс параметрлерін, машинаның аспасын және автоматты кілттерді орнатуды сақтау; 8. Бұрғылау және түтік құбырларын түсіру және көтеру кезінде құбырларды саусақпен орнату немесе жүру жолдарына төсеу жұмыстарын орындау; 9. Жол жүру жүйесін жабдықтау және қайта жарақтандыру бойынша жұмыстарға қатысу, жүріс жүйесінің жұмысқа жарамдылығын қамтамасыз ету; 10. Кілттерді, элеваторларды, құбырлар мен штангаларды автоматты бұрау және бұрап алуды көтеру жұмыстарына дайындау; 11. Ұшу баспалдақтары мен едендерінің жұмысқа жарамдылығын қадағалаңыз; 12. Жетекпен ротордың жұмысқа жарамдылығын, сұйықтықтарды, тығындау қоспаларын және химиялық реагенттерді толтыру параметрлерін бақылау.

		Білімдер:	
		Разряд 3-6: 1. Марш баспалдақтарының, төсек тақталардың, шам орнатуға арналған кронблок астындағы алаңдар мен саусақтардың құрылысы; 2. Жабдықты байлау схемасы; 3. Қолданылатын бақылау-өлшеу аспаптарының жұмыс принципі; 4. Көтергіш құрылғылар мен механизмдердің құрылысы; 5. Құбырлар мен штангаларды түсіру және көтеру және аспапты ұзарту кезіндегі операциялардың кезектілігі; 6. Қолданылатын құралдар және оларды пайдалану ережелері; 7. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Зейінділік Жауапкершілік Тәртіптілік Төзімділік Тұрақтылық		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	МЕМСТ 12.2.088-83 «Еңбек қауіпсіздігі стандарттарының жүйесі. Ұңғымаларды өңдеуге және жөндеуге арналған жер үсті жабдықтары. Жалпы қауіпсіздік талаптары».		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	4	Ұңғымаларды күрделі жөндеу бұрғылаушысы	
	5	Ұңғымаларды жөндеу шебері (күрделі, жерасты)	
29. Кәсіптің карточкасы «Ұңғымаларды бұрғылаудағы күрделі жұмыстар (күрделі жөндеу) жөніндегі инженер»:			
Топтың коды:	2146-1		
Қызмет атауының коды:	2146-1-011		
Кәсіптің атауы:	Ұңғымаларды бұрғылаудағы күрделі жұмыстар (күрделі жөндеу) жөніндегі инженер		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	6		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы "Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын бекіту туралы" 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 31 желтоқсанда № 22003 болып тіркелді. 1.2 тарау. Мамандардың лауазымдары § 45 Инженер		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)	Мамандық: Өндірістік және өңдеу салалары	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Жұмыс өтілі кем дегенде 1 жыл.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	2146-1-007 - Ұңғымаларға қызмет көрсету жөніндегі инженер		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Бұрғылау барысында апаттар мен шиеленістердің алдын алу		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			

Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Апаттар мен шиеленістердің туындауының алдын алу мақсатында берілген технологияның сақталуын бақылау 2. Ұңғымаларды салу және пайдалану кезінде апаттардың алдын алу бойынша профилактика жүргізу және профилактикалық карта жасау
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Апаттар мен шиеленістердің туындауының алдын алу мақсатында берілген технологияның сақталуын бақылау	Дағды 1: Шиеленістер мен апаттардың туындауының алдын алу мақсатында ұңғымаларды бұрғылау кезінде өндірістік тапсырмалардың орындалуын қамтамасыз ету	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Күрделі, қауіпті жұмыстарды жүргізуге және апаттар мен шиеленістерді жоюға басшылық ету және тікелей қатысу. 2. Сазды ерітінділердің параметрлерін бақылау. 3. Мұнаралар мен құралдардың техникалық жай-күйін бақылау. 4. Шегендеу бағаларын терең ұңғымаларға түсіру. 5. Шығарындылар мен ашық атқымаларды жою. 6. Апаттар мен шиеленістер бойынша жұмыстар жүргізу. 7. Газ-мұнай көрінісінде ұңғыманы басқару. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сазды ерітінділердің параметрлерін бақылау әдістемесі. 2. Бұрғылау жабдықтарын, құрал-саймандар мен құрылғыларды техникалық пайдалану ережесі. 3. Бұрғылау жабдығының техникалық сипаттамалары, құрылымдық ерекшеліктері және жұмыс режимі. 4. Өндірістік процестің технологиясы және күрделі бұрғылау жұмыстарын жүргізу. 5. Күрделі жағдайларда ұңғымаларды бұрғылау кезіндегі технологиялық объектілердің жай-күйін анықтау әдістері. 6. Күрделі жағдайларда ұңғымаларды бұрғылау кезінде технологиялық объектілердің жай-күйін анықтауға арналған параметрлерді бағалау әдістері. 7. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
	Дағды 2: Қармау құралдары мен құрылғыларының техникалық жай-күйін бақылау	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Қармау құралдары мен айлабұйымдарының дұрыс сақталуын және пайдаланылуын бақылау. 2. Стандартты емес қармау құралы мен құрылғысын жасау. 3. Істен шыққан қармау құралдары мен құрылғыларын есептен шығаруға арналған құжаттаманы ресімдеу. <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Есептеу әдістері және құрастыру негіздері. 2. Құрылымдық және басқа материалдардың қауіпсіздік қорын есептеу және тексеру. 3. Жабдықтарды, техникалық құрылғыларды және т. б. техникалық пайдалану ережелері 4. Қармау құралдары мен құрылғыларының техникалық сипаттамалары. 5. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Ұңғымаларды салу және пайдалану кезінде апаттардың алдын алу		

бойынша профилактика жүргізу және профилактикалық карта жасау	<p>Дағды 1: Шиеленістер мен апаттардың себептерін талдау, оларды жою бойынша шаралар қабылдау</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ұңғымаларды күрделі жөндеу, апаттар мен шиеленістерді жою бойынша тапсырмалар жасау, олардың пайда болу себептерін зерделеу және талдау. 2. Апаттар мен шиеленістердің алдын алу жөніндегі нұсқаулықтарды әзірлеу. 3. Жұмыс бригадаларын мұнай-газ көріністерінің алдын алу бойынша ұңғымаларды апатсыз жүргізуге үйрету. 4. Қажетті есептік құжаттама жүргізу. 5. Бағынысты орындаушылар үшін салауатты және қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз етуді сақтау, сондай-ақ олардың жоғарыда аталған заңнамалық және өзге де құқықтық актілер талаптарының сақталуын бақылауды жүзеге асыру.
		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жұмыстарды қауіпсіз орындау нормалары, әдістері мен тәсілдері. 2. Шығарындылармен, ашық атқымалармен және басқа шиеленістермен күресу әдістері. 3. Апаттар мен шиеленістерді жою әдістері. 4. Бұрғылау ерітіндісін сіңірумен күресу әдістері. 5. Сіңіру аймақтарын оқшаулау үшін қоспалардың құрамы мен қолдану тәсілі. 6. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>Ұсынылмайды</p>
	<p>Дағды 2: Жазатайым оқиғалардың алдын алу шараларын және тәуекелді талдауды жүргізу</p>	<p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Түбірлік себептер мен қауіп факторларын анықтау үшін тарихи деректерді және жазатайым оқиғалар статистикасын талдау. 2. Жазатайым оқиғаларды азайтуға бағытталған алдын алу шараларының бағдарламаларын әзірлеу және іске асыру. 3. Құрылыс алаңдарында және ұңғымаларды пайдалану кезінде тұрақты тексерулер мен тексерулер жүргізу. 4. Қолданыстағы қауіпсіздік шараларының тиімділігін бағалаңыз және жақсартуларды ұсыныңыз. 5. Ықтимал қауіптер мен апат аймақтарын көрсететін профилактикалық карталарды құрастыру және жаңарту. 6. Қауіпсіздік мәселелері және жазатайым оқиғалардың алдын алу бойынша қызметкерлерді оқытуды ұйымдастыру. 7. Апаттың алдын алу бойынша нұсқаулықтар мен ережелерді әзірлеу. 8. Жазатайым оқиғалардың алдын алу бойынша әрекеттерді үйлестіру үшін басқа бөлімшелермен және қызметтермен өзара әрекеттесу. 9. Олардың алдын алу шараларын әзірлеу үшін ықтимал жазатайым оқиғалардың салдарын талдау және бағалау. 10. Профилактикалық жұмыстарды есепке алу және талдау үшін ақпаратты жинау және жүйелеу.

		<p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ұңғымаларды салу және пайдалану кезінде еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы саласындағы нормативтік құжаттар мен стандарттар. 2. Құрылыстағы тәуекелдерді басқару негіздері және тәуекелдерді талдау әдістері. 3. Ұңғымаларды салу және пайдаланудың технологиялық процестері, оның ішінде ықтимал қауіптер. 4. Профилактикалық карталарды жасау принциптері және олардың элементтері. 5. Құрылыс алаңындағы оқиғалар мен авариялар туралы мәліметтерді жинау және талдау әдістері. 6. Объектілердегі қауіпсіздікті бақылау және бақылау әдістері мен құралдары. 7. Қауіпсіздік мәселелері және жазатайым оқиғалардың алдын алу бойынша персоналды оқытуды ұйымдастыру негіздері. 8. Қауіпті жағдайдағы психология және адамның мінез-құлқы, оның ішінде қауіпсіздік шараларын сақтауға ынталандыру әдістері. 9. Төтенше жағдайларды жою процедуралары және олар туындаған кездегі процедуралар. 10. Құрылыс алаңдарында қауіпсіздікті қамтамасыз ету саласындағы жаңа технологиялар мен тәсілдер. 11. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	<p>Жауапкершілік Аналитикалық ойлау Зейінділік Кәсіби қабілет Өз бетімен жұмыс істей алу Ұйымдастырушылық дағдыларға ие болу</p>	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	<p>ҚР СТ 1257-2004 «Мұнай және газ өнеркәсібі. Бұрғылау сұйықтықтары. Зертханалық сынақтар», ҚР СТ ИСО 13500:2012 «Мұнай және газ өнеркәсібі. Бұрғылау ерітінділерін дайындауға арналған материалдар. Техникалық талаптар мен сынақтар», ҚР СТ ИСО 10414-1:2012 «Мұнай және газ өнеркәсібі. Бұрғылау ерітінділерін далалық сынау. Бөлім 1. Су негізіндегі шешімдер», ҚР СТ ИСО 10414-2:2012, «Мұнай және газ өнеркәсібі. Бұрғылау ерітінділерін далалық сынау. 2-бөлім. Мұнай негізіндегі шешімдер», ҚР СТ ИСО 10416:2012 «Мұнай және газ өнеркәсібі. Бұрғылау сұйықтықтары. Зертханалық сынақтар», ҚР СТ ИСО 13501:2011 «Мұнай және газ өнеркәсібі. Бұрғылау сұйықтықтары. Технологиялық жабдықты бағалау», ҚР СТ ИСО 13503-1:2009 «Мұнай және газ өнеркәсібі. Өнімді қабат ашуға арналған ерітінділер мен материалдар. 1-бөлім. Өнімді қабат ашуға арналған ерітінділердің тұтқырлық қасиеттерін өлшеу», ҚР СТ ИСО 13503-2:2009 «Мұнай және газ өнеркәсібі. Өнімді қабат ашуға арналған ерітінділер мен материалдар. 2-бөлім. Гидравликалық жару және толтыру үшін қолданылатын пропанттар қасиеттерін өлшеу, ҚР СТ ИСО 13503-3:2009 «Мұнай және газ өнеркәсібі. Өнімді қабат ашуға арналған ерітінділер мен материалдар. 3-бөлім. Тұтқыр тұзды ерітінділерді сынау», ҚР СТ ИСО 13503-4:2009 «Мұнай және газ өнеркәсібі. Өнімді қабат ашуға арналған ерітінділер мен материалдар. 4-бөлім: Статикалық жағдайда қиыршық тас қаптамасынан экспозиция мен сұйықтықтың ағуын өлшеу тәртібі»</p>	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	6	Бұрғылау жөніндегі инженер технолог
	6	Бұрғылау жөніндегі супервайзер
30. Кәсіптің карточкасы «3.2. Ұңғымаларды күрделі жөндеу бұрғышысының көмекшісі»:		
Топтың коды:	8112-7	
Қызмет атауының коды:	8112-7-004	
Кәсіптің атауы:	3.2. Ұңғымаларды күрделі жөндеу бұрғышысының көмекшісі	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3	

СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:	3.2		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	6-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (6-шығарылым) бекіту туралы" 2018 жылғы 21 қыркүйектегі № 401 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 15 қазанда № 17548 болып тіркелді. Ұңғымаларды күрделі жөндеу бұрғылаушысының көмекшісі 5-6 разряд		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай және газ ұңғымаларын бұрғылау және бұрғылау жұмыстарының технологиясы	Біліктілік:
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Жұмыс тәжірибесі жоқ		
Формалды емес және информталы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8111-1-016 - Мұнай және газ ұңғымаларын барлау және пайдалану бұрғысы бұрғылаушысының көмекшісі		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Ұңғымаларды күрделі жөндеудің технологиялық процесін жүргізу.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Ұңғымаларды күрделі жөндеу жұмыстарын жүргізу бойынша жұмыстарды жүзеге асыру	
	Қосымша еңбек функциялары:		
Еңбек функциясы 1: Ұңғымаларды күрделі жөндеу жұмыстарын жүргізу бойынша жұмыстарды жүзеге асыру			

Дағды 1:
Ұңғымаларды күрделі
жөндеу бойынша дайындық
жұмыстарын орындау

Машықтар:

1. Сорғы-компрессор трубаларын және бұрғылау трубаларын салуға арналған қабылдау көпірлерінде жұмыс істеу кезінде көтергіш қондырғыларды монтаждау мен бұзуға қатысу;
  2. Циркуляциялық жүйені бақылау және оны шламнан тазарту;
  3. Жабдық пен құралдарды майлауды тексеру мен жүргізуге қатысу;
  4. Трубалар мен сорғы-штангілердің ұзындығын өлшеу және санын есептеу;
  5. Тікелей ұңғымада жабдық пен құралдарды ағымдағы жөндеу;
  6. Ұңғымада штепселдік ажырату кезінде электр жабдығы мен жарықтандыру аппаратурасын қосу және ажырату;
  7. Ұңғымаларға күрделі жөндеу жүргізу кезінде дайындық және қорытынды жұмыстарға қатысу;
  8. Тампондаушы қоспалар мен химиялық реагенттерді дайындауға, ұңғымалардың қышқылдық және гидротермиялық өңдеулерін жүргізуге, ұстау, зерттеу және ату жұмыстарын жүргізуге, ұңғымаларды игеруге, ұңғымаларды жөндеудің арқанды әдістерін жүргізуге, турбобурлар мен кенжар қозғалтқыштарын құрастыруға, бөлшектеуге және сынауға қатысу;
  9. Металл патчтарды, пайдалану және сығымдау пакерлерін, ұстак және кесу құралдарының әртүрлі түрлерін, кенжар жабдықтарын, сүзгілерді, сағалық байлауды, субұрқақ арматурасын, шығарындыларға қарсы жабдықтар мен өрт сөндіру құралдарын құрастыруға, бөлшектеуге және орнатуға, сағалық пакерлерді ауыстыруға, жоғары және төмен қысымды желілерді монтаждауға және бөлшектеуге, байлауға және сығымдауға қатысу;
  10. Жетегі бар ротордың жарамды күйін, жанармай құю сұйықтықтарының, тампондаушы қоспалар мен химреагенттердің параметрлерін бақылау;
  11. Құбырлар мен сорғы штангаларын тиеуге және түсіруге қатысу.
- Сорғы-компрессор трубалары мен бұрғылау трубаларын жинауға арналған қабылдау көпірлері мен алаңдарда жұмыс істеу кезінде:
- 3-разряд: күрделілігі I санаттағы ұңғымаларды жөндеу кезінде
- 4-разряд: күрделілігі II санаттағы ұңғымаларды жөндеу кезінде
- 5-разряд: тереңдігі 4000 м астам ұңғымалардағы жөндеу кезінде
- Сорғы-компрессор трубалары мен бұрғылау трубаларын беруге арналған жұмыс алаңында жұмыс істеу кезінде:
- 4-разряд: күрделілігі I санаттағы ұңғымаларды жөндеу кезінде
- 5-разряд: күрделілігі II санаттағы ұңғымаларды жөндеу кезінде
- 6-разряд - тереңдігі 4000 м астам ұңғымалардағы жөндеу кезінде

<p>Білімдер:</p> <p>Разряд 3-6:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ұңғымаларды күрделі жөндеу технологиясы; 2. Ұңғымаларды күрделі жөндеу кезінде қолданылатын жабдықтардың, механизмдер мен бақылау-өлшеу аспаптарының мақсаты және пайдалану ережесі; 3. Жұмыс орындарын ұйымдастырудың үлгілік жобалары және еңбектің озық және қауіпсіз тәсілдерінің карталары; 4. Жуу сорғыларын іске қосу тәртібі, олардың құрылымы және жөндеу технологиясы; 5. Қолданылатын тампондау қоспалары, тұншығу сұйықтықтары, көп компонентті ерітінділер, суды оқшаулайтын құрамдар, химиялық реагенттер, сазды ерітінділер және оларды дайындау тәсілдері туралы мәліметтер; 6. Қышқылдармен және сілтілермен жұмыс істеу қағидалары, ұңғымаларды игеру әдістері, ұңғымаларды аспаптармен зерттеу әдістері; 7. Элеваторлардың, көтергіш ілмектердің, таль блоктарының, кронблоктардың, вертлюгтар мен арқандардың түрлері мен өлшемдері; 8. Шығарындыға қарсы жабдықты басқару ережесі; 9. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары. 	
<p>Дағдыны тану мүмкіндігі:</p>	<p>Ұсынылмайды</p>
<p>Дағды 2: Түсіру-көтеру операцияларын жүргізу кезінде қатысу</p>	<p>Машықтар:</p> <p>Разряд 3-6:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Түтіктер мен бұрғылау құбырларын орнату бойынша үстеме жұмыстарды орындау; 2. Түсіру және көтеру жұмыстары кезінде өтпе жолдан және өтпе жолға құбырлар мен сорғыш штангаларды төсеу және беру; 3. Жолдардағы құбырлар мен сорғыш штангаларды сұрыптау; 4. Құбырлар мен сорғыш штангалардың төменгі бұрандалы ұшынан сақтандырғыш қалпақшаны бұрап алыңыз және бұраңыз; 5. Құбырлардың бұрандалы бөлігіне және сорғы штангаларына қорғаныш майын жағыңыз; 6. Түтік және бұрғылау құбырларын жеткізу бойынша жұмыс алаңында жұмыс істеу кезінде жоғары және төмен қысымды желілерді монтаждау және демонтаждау, құбырларды және қысымды сынауды жүргізу; 7. Шаю сорғыларының жұмыс параметрлерін, машинаның аспасын және автоматты кілттерді орнатуды сақтау; 8. Бұрғылау және түтік құбырларын түсіру және көтеру кезінде құбырларды саусақпен орнату немесе жүру жолдарына төсеу жұмыстарын орындау; 9. Жол жүру жүйесін жабдықтау және қайта жарақтандыру бойынша жұмыстарға қатысу, жүріс жүйесінің жұмысқа жарамдылығын қамтамасыз ету; 10. Кілттерді, элеваторларды, құбырлар мен штангаларды автоматты бұрау және бұрап алуды көтеру жұмыстарына дайындау; 11. Ұшу баспалдақтары мен едендерінің жұмысқа жарамдылығын қадағалаңыз; 12. Жетекпен ротордың жұмысқа жарамдылығын, сұйықтықтарды, тығындау қоспаларын және химиялық реагенттерді толтыру параметрлерін бақылау.

		Білімдер:	
		Разряд 3-6: 1. Марш баспалдақтарының, төсек тақталардың, шам орнатуға арналған кронблок астындағы алаңдар мен саусақтардың құрылысы; 2. Жабдықты байлау схемасы; 3. Қолданылатын бақылау-өлшеу аспаптарының жұмыс принципі; 4. Көтергіш құрылғылар мен механизмдердің құрылысы; 5. Құбырлар мен штангаларды түсіру және көтеру және аспапты ұзарту кезіндегі операциялардың кезектілігі; 6. Қолданылатын құралдар және оларды пайдалану ережелері; 7. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Зейінділік Жауапкершілік Тәртіптілік Төзімділік Тұрақтылық		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	МЕМСТ 12.2.088-83 «Еңбек қауіпсіздігі стандарттарының жүйесі. Ұңғымаларды өңдеуге және жөндеуге арналған жер үсті жабдықтары. Жалпы қауіпсіздік талаптары».		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	4	Ұңғымаларды күрделі жөндеу бұрғылаушысы	
	5	Ұңғымаларды жөндеу шебері (күрделі, жерасты)	
31. Кәсіптің карточкасы «Теңіздегі қалқығыш бұрғылау агрегаты бұрғышысының көмекшісі»:			
Топтың коды:	8111-1		
Қызмет атауының коды:	8111-1-015		
Кәсіптің атауы:	Теңіздегі қалқығыш бұрғылау агрегаты бұрғышысының көмекшісі		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	3		
СБШ бойынша біліктілік ішкі деңгейі:			
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	6-шығарылым. "Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (6-шығарылым) бекіту туралы" 2018 жылғы 21 қыркүйектегі № 401 Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2018 жылғы 15 қазанда № 17548 болып тіркелді. 27-28 параграф. Теңіздегі жүзбелі бұрғылау агрегаты бұрғылаушысының көмекшісі 3-4 разряд		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)	Мамандық: Мұнай және газ ұңғымаларын бұрғылау және бұрғылау жұмыстарының технологиясы	Біліктілік:
	Білім деңгейі: негізгі орта білім	Мамандық: -	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	Жалпы орта білім мен практикалық тәжірибе және/немесе кәсіби дайындық.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Талап етілмейді		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	8111-1-016 - Мұнай және газ ұңғымаларын барлау және пайдалану бұрғысы бұрғылаушысының көмекшісі		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Теңізде ұңғымаларды бұрғылауға көмек көрсету.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			

Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Теңіздегі жүзбелі бұрғылау агрегатымен бұрғылау процесін орнату және қамтамасыз ету жөніндегі іс-шаралар кешенін жүргізу
	Қосымша еңбек функциялары:	
Еңбек функциясы 1: Теңіздегі жүзбелі бұрғылау агрегатымен бұрғылау процесін орнату және қамтамасыз ету жөніндегі іс-шаралар кешенін жүргізу	Дағды 1: Жүзбелі бұрғылау агрегатында өндірістік операцияларды жүргізу	Машықтар:
		3-разряд: 1. Теңіздегі бұрғылау нүктесінде бұрғылау қалқымалы қондырғысын орнату бойынша жұмыстарды орындау. 2. Қондырғыны жұмысқа дайындаңыз, бұрғылау құралын түсіріңіз және көтеріңіз. 3. Құралды, лебедканы және сорғыны тексеріп, дайындаңыз. 4. Жеке түйіндерді майлау және бекіту.
	Білімдер:	3-разряд: 1. Теңіздегі Тік бұрғылау операцияларының технологиялық процесі мен реттілігі. 2. Құрал мен арматураны түсіруге және көтеруге қойылатын талаптар. 3. Шурфтар мен қадаларды цемент ерітіндісімен құюға қойылатын талаптар. 4. Қолданылатын құралдың құрылысы, қарапайым теңіз түйіндерін байлау тәсілдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды
Еңбек функциясы 2: Қалқымалы бұрғылау қондырғысында өндірістік процестерді ұйымдастыру	Дағды 2: Қалқымалы бұрғылау қондырғысында өндірістік процестерді ұйымдастыру	Машықтар:
		4-разряд: 3-разрядтың біліктеріне қосымша: 1. Теңізде бұрғылау процесін біліктілігі анағұрлым жоғары теңіздегі жүзбелі бұрғылау агрегаты бұрғылаушысының көмекшісінің басшылығымен жүргізу. 2. Барлық типтегі тіреулерді, полотноларды, секцияларды орнату және оларды бекіту. 3. Сорғы агрегатының жұмысын қадағалау және оны басқару. 4. Цемент ерітіндісін дайындау. 5. Шурфтар мен қадаларды толтыру. 6. Қолданылатын құралдың жарамдылығын қадағалау. 7. Техникалық құжаттаманы рәсімдеу.
	Білімдер:	4-разряд: 3-разрядтың біліктеріне қосымша: 1. Теңізде бұрғылаудың технологиялық процесі, авариялардың себептері және олардың алдын алу мен жою әдістері. 2. Бұрғылау жабдығы мен құралының құрылысы мен жұмыс қағидаты. 3. Теңіз бұрғылары негіздемелері блоктарының, секциялары мен полотноларының типтері мен мөлшерлері. 4. Таль жүйесінің, кронблоктардың, вертлюгтер мен арқандардың конструкциясы мен нысаны. 5. Қолданылатын болат және трос, арқандардың түрлері, жүзбелі бұрғылау агрегатында орнатылған бақылау-өлшеу аспаптарының нысаны мен пайдалану қағидалары. 6. Ішкі еңбек тәртібінің ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Ұсынылмайды

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Зейінділік Жауапкершілік Жоғары жұмыс қабілеттілігі Командада жұмыс істей білу Бақылаушылық	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	МЕМСТ 12.2.088-83 «Еңбек қауіпсіздігі стандарттарының жүйесі. Ұңғымаларды өңдеуге және жөндеуге арналған жер үсті жабдықтары. Жалпы қауіпсіздік талаптары».	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	3	Теңіздегі қалқымалы бұрғылау агрегатының бұрғылаушысы

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

33. Мемлекеттік органның атауы:

Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі

Орындаушы:

Уйсимбаева Гульжан Кулымбаевна, +7 (717) 278 68 18, g.uisimbayeva@energo.gov.kz

34. Өзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі

Жоба жетекшісі:

Уйсимбаева Гульжан Кулымбаевна

E-mail: g.uisimbayeva@energo.gov.kz

Телефон нөмірі: +7 (717) 278 68 18

35. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: 15.09.2025 г.

36. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 13.10.2025 г.

37. «Атамекен» Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: -

38. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: Нұсқа 4, 2025 г.

39. Болжамды қайта қарау күні: 31.12.2028 г.